

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | BR. 1/419 | GODINA XL | CIJENA 10 KN

SIJEČANJ 2021.

**“Nek’ se pokrenu planine i potresu
brijezi, al’ se ljubav moja neće
odmać’ od tebe.” (Iz 54,10a)**

Poštovani čitatelji *Ladonje*,

puno se toga dogodilo od božićnoga broja *Ladonje*. U najljepšem vremenu u godini, a to je božićno vrijeme, dogodio se razoran potres koji je doista obilježio vrijeme koje je iza nas, a itekako utječe i na vrijeme u kome sada živimo. Uz borbu s bolešću Covida-19, koja i dalje traje, mnogi ljudi, posebno žitelji Petrinje, Siska, Gline i njima okolnih mjesta suočili su se s razornim potresom, koji je u nekoliko minuta iz temelja promijenio njihov život, a nekima, nažalost, i oduzeo život. Vjerujem da ste svi vi, poštovani čitatelji, svjedočili teškim trenutcima koji su zadesili potresom pogodene ljude i sigurno niste ostali ravnodušni. Hvala Bogu da smo mogli svjedočiti izvanrednom odazivu mnogih iz naše domovine i susjednih zemalja, kao i iz čitavoga svijeta koji nastoje

pomoći materijalno, ali i duhovno riječima ohrabrenja, riječima nade i utjehe. I taj nam događaj svjedoči kako se naš život doista u trenutku može promijeniti, kako smo ranjivi i kako neke događaje ne možemo ni predvidjeti ni spriječiti. Tim više u tim trenutcima vidimo koliko smo mi, ljudi, potrebeni jedni drugim. Kako u tim trenutcima jedino pomazu međusobna ljubav, požrtvovnost i spremnost da se pomogne onome koji je u potrebi. Dakako da se i mi u *Ladonji* želimo odazvati i ponovno pozvati sve, koji mogu, da i dalje otvorena srca iskrenim i poštenim nakanama pomognu onima kojima je pomoći najpotrebnija, na način kako nam je to moguće. Za nas kršćane to nije samo preporuka ili naputak o „lijepu ponašanju“, to je za nas obveza i odgovornost, a znamo i to da i u našim molitvama moraju naći mjesto posebno oni koji su izgubili svoje najbliže i mnogi koji su ostali bez svojih domova i svojih dobara.

Za one koji su postali žrtve potresa, dobrota i razumijevanje mnogih u ovim je danima jedino svjetlo koje dotiče njihov život i koje im budi nadu da će se uspjeti koliko-toliko vratiti normalnom životu.

Siječanski broj *Ladonje* bit će vam, nadamo se, poštovani čitatelji, u rukama upravo uoči blagdana Prikazanja Gospodnjega ili Svjećnice, koji obilježava ovo vrijeme. Kad god slavimo Isusovo prikazanje u Hramu četrdeset dana nakon njegova rođenja, možemo prepoznati jednu jako važnu poruku koja prati Isusov život od prvih trenutaka utjelovljenja. Sigurno smo i proteklih božićnih blagdana više puta čuli kako su Isusa prihvatali i prepoznali upravo oni najjednostavniji i najskromniji, oni koji su ga sreli otvorenim i iskrenim srcem. U Betlehemu su to bili

pastiri koji su prvi doživjeli i prenijeli radost Isusova rođenja. Mudraci s Istoka svojom su skromnošću i iskrenošću doživjeli milost da su u malom djetu upoznali „novorođenog kralja“. Blagdan Prikazanja svjedoči nam kako su u tom malom djetu „spasitelja i svjetlost svijeta“ prepoznali starac Šimun i proročica Ana. Vjerojatno ni starac Šimun ni proročica Ana nisu bili ljudi koje su mnogi poznavali, a vjerojatno mnogi nisu ni znali da su tu u Hramu. Vrlo vjerojatno oni ne bi bili prvi kada bismo mi birali kome se prvoce Bog mora obratiti po svome sinu, pa ipak, kako svjedoči Sveti pismo, oni su bili ti koji su imali tu milost da se Bog objavio svome narodu upravo po njima. Očito je da se Boga i utjelovljenoga Isusa Krista može prepoznati jedino iskrenim i otvorenim srcem. I starac Šimun i proročica Ana na to su bili pripravljeni. Sveti pismo svjedoči da je starac Šimun bio „pravedan i bogobojsan i da je očekivao utjehu Izraelovu“, a da proročica Ana „nije napuštala Hrama već je postovima i molitvama, danju i noću služila Bogu“. Koji put možda i mi vidimo raznopravne „važne i zaslужne“, a ne vidimo starca Šimuna ni proročicu Anu tu među nama u našim „hramovima“, u našoj sredini, upravo one koji do zadnjega dana svoga života nastoje služiti Bogu svojom molitvom i koji svjedoče svoju vjeru ljubavlju prema onima koji su im najbliži.

Poštovani čitatelji, neka nas sve ovaj blagdan, kao i događaji kojima svjedočimo ovih dana, potaknu da budemo pravedni i bogobojsni i da životom služimo Bogu. Onda ćemo i mi imati tu milost da se i po nama Bog objavi onima kojima su njegova ljubav i blizina najpotrebnije.

Neka nas sve zajedno, poštovani čitatelji, vodi i štiti Božji blagoslov.

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulske biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Danijela Fattorich, David Gortan, Vilim Grbac, Tomislav Milohanić, Željko Mrak, s. Terezija Pavić, Nela Petek

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-342
ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Godišnja pretplata 120,00 kuna

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić Tisak/Nakladnik

JOSIP TURČINOVIC d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

Broj i naziv ţiro računa:

ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d. d.

IBAN: HR7023800061147003243

Uplate iz inozemstva izvršiti na:

JOSIP TURČINOVIC d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

IBAN: HR7023800061147003243

BIC/SWIFT: ISKBHR2X

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovница: Katedrala Uzvišenja Svetog Križa, Sisak (foto: Sisačka biskupija)

Obraćenje – povratak ljubavi

Početak Isusova javnoga dje-lovanja, prema Evandelju po Marku, opisan je u kratkim i sažetim epizodama u kojima se brzo izmjenjuju likovi i mjesto radnje. Cijelo je Isusovo propovijedanje sažeto u nekoliko riječi: „Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje! Obratite se i vjerujte evanđelju!“ (Marko 1,15) Iz cjeline Evanđelja vidimo da Isus nije bio škrt na riječima, naprotiv, velikodušno je darivao ljudima svoje vrijeme i prisutnost, čineći da se oni osjećaju s njime ugodno. Pa ipak, Marko za-počinje svoje Evanđelje vrlo kratkim pozivom na obraćenje te tako sažima cijelu Isusovu poruku, a pred nas postavlja zadatak: promisliti o svakoj riječi kako bi u potpunosti odjeknule u nama.

Ispunilo se vrijeme

Punina vremena o kojoj govori Isus protumačena je u poslanici Efežanima „punina vremenâ: uglaviti u Kristu sve – na nebesima i na zemlji“. (Efežanima 1,10) S Kristovim dolaskom u svijetu se očituju Božji zakoni, a Isusovom prisutnošću postaju jasne riječi proroka Izajie: „Posla me da radosnu vijest done-ssem ubogima, da iscijelim srca slo-mljena; da zarobljenima navijestim slobodu i oslobođenje sužnjevima... da im dadem vijenac mjesto pepe-la, ulje radosti mjesto ruha žalosti, pjesmu zahvalnicu mjesto duha očajna.“ (Izajija 61,1.3) Apostol Pavao upotrebljava riječ „uglaviti“, to znači sumirati, zbrojiti, napraviti od svega jednu cjelinu. Dakle, sva ljudska iskustva, radosti i boli sada padaju pod ključ Kristova poslanja i dobivaju svoj konačan smisao jer Bog svojom prisutnošću u Kristu preobražava stvarnost za one koji u njega vjeruju.

Približilo se Kraljevstvo

Nova se stvarnost zove Božje Kraljevstvo i ono je sadržaj Isusova propovijedanja. Kraljevstvo je riječ kojom opisujemo prostor nečije vladavine: Božje je Kraljevstvo prostor i vrijeme u kojem vladaju Božji zakoni, a Isus ga navješta riječju „približilo se“. „Približilo se“ označava da je to Kraljevstvo sada ovdje, da ga vjernici sada mogu vidjeti i iskusiti – Bog je tu, učinio je svoj korak prema čovjeku. No, sad je na čovjeku da učini svoj korak prema Bogu.

Obratite se

Taj korak Isus izriče riječima „obratite se“. U Isusovu pozivu na obraćenje odzvana cijela tradicija starozavjetnih proroka: glagol „obratiti se“ u hebrejskom zvuči vrlo jednostavno, čita se „šuv“ – a slikovito i doslovno znači – povratak. U misli je starozavjetnih autora obraćenje bilo upravo to: povratak iskonu, povratak izvoru – povratak Bogu i njegovim zakonima. Tako i Isus poziva svoje suvremenike da se vrate Bogu, njegovim zapovijedima, prije svega zapovijedi ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Istinsko obraćenje koje Isus propovijeda jest povratak ljubavi, iz koje čovječji život nastaje, i u kojem nalazi svoje ispunjenje. No, obratiti se prije svega znači odreći se svega što nije dobro: prepoznati što u životu nije dostojno čovjeka i pročistiti se od zla.

Vjerujte Evanđelju

Isus čovjeka poziva na još jedan korak. Nakon odmicanja od grijeha, čovjek je pozvan vjerovati Isusovu Evanđelju. Obraćenje i vjera dvije su etape i za svaku je potrebna čvrsta i neopoziva odluka. Sva će Isusova poruka biti sažeta u riječi *Evanđelje*, koja u prijevodu s grčkoga izvornika (*eu-angelion*) znači dobra vijest – *eu* (lijepa, dobra) *angelion* (vijest). Do-

bra vijest koju Isus donosi, vijest je o Božjem milosrdju, praštanju i blizini. Gore citirane riječi proroka Izajie pokazuju da Bog želi očitovati svoju ljubav i snagu u životu obilježenom patnjom, okrenuti perspektivu svojom utješnom ljubavlju. Vjerovati Evanđelju znači položiti svoje povjerenje u snagu Božje riječi: utjelovljena u Isusu, i stvarno prisutna u svijetu, Božja riječ čovjeku pokazuje istinsku stvarnost. Tamo gdje čovjek vidi patnju, Bog pokazuje utjehu ljubavi. Gdje čovjek vidi progonstvo, Bog pokazuje snagu ustrajnosti. Gdje čovjek vidi ruševine, Bog očituje moć ponovnog rođenja.

Evanđelje donosi preokret perspektive, čovjek prestaje gledati svojim, svjetovnim očima, i svijet počinje promatrati u svjetlu Kristove riječi. Riječi svetog Pavla „uglaviti u Kristu“ pojašnjavaju nam taj novi pogled: biti u Kristu znači postaviti se u odnos prema Bogu kakav ima Isus Krist, a to je odnos sinovske ljubavi. Sin zna da ga Otac ljubi i zna da je stvarnost uvijek očitovanje Božje ljubavi, čak i u trenutcima neshvatljive prevlasti zla. Biti u Kristu znači biti sin Boga Oca, vratiti se u okrilje Božje ljubavi i vidjeti je, vjerovati u nju, unatoč svemu.

Isus Krist dolazi kao novost, kako bi nas pozvao da se vratimo na staro, ali ne na staro ljudsko, nego na izvorno Božje. Obraćenjem i prijanjanjem uz Evanđelje čovjek se zapravo vraća ljubavi i shvaća da je sposoban voljeti. Istovremeno ta je ljubav nova i veća od svega što može zamisliti. U napetosti između staroga i novoga čovjek dohvača otajstvo života: iz ljubavi proizlazi i prema ljubavi ide, ali dok sebe darije drugima bezuvjetnom ljubavi, njenu istinsku veličinu tek sluti jer ljubav je uvijek veća i uvijek nova, beskrajna, zato što je – Božja.

Sveta Stolica objavila je 8. prosinca 2020. apostolsko pismo pape Franje „Patris corde“ (Očinskim srcem) povodom 150. obljetnice proglašenja svetoga Josipa zaštitnikom sveopće Crkve. Tim je povodom od 8. prosinca 2020. do 8. prosinca 2021. papa Franjo proglasio posebnu Godinu svetoga Josipa, uz koju su vezani posebni oprosti. Prilika je stoga da ove godine bolje upoznamo ovoga velikog svetca te potaknemo na pobožnost onomu kojega častimo kao zaručnika Blažene Djevice Marije, poočima Isusova, hranitelja Svetе obitelji te zaštitnika Katoličke Crkve, ali i naše domovine Hrvatske, radnika, tesara, obitelji, umirućih... Pokušat ćemo to učiniti donoseći svjedočanstva zagovora sv. Josipa, upoznajući njegove kreposti, donoseći razmatranja i molitve sv. Josipu, ali i upoznajući crkve njemu posvećene.

„Nakon Marije, Majke Božje, nijedan svetac toliko ne spominje u papinskom Učiteljstvu kao Josip, njezin muž.“, reći će papa Franjo te, uz spomenutu 150. obljetnicu proglašenja svetoga Josipa zaštitnikom sveopće Crkve, navesti razlog pisanja Apostolskoga pisma: „...porast ljubavi prema ovomu velikom Svetcu, da budemo ohrabreni moleći njegov zagovor i da nasljeđujemo njegove vrline i njegovu

„PORAST LJUBAVI PREMA VELIKOM SVETCU“

revnost.“ Stoga u nastavku donosimo nekoliko misli pape Franje iz spomenutoga Apostolskog pisma „*Patris corde*“.

Zagovornik skrovitih

„Svatko može u svetom Josipu – čovjeku koji prolazi nezapaženo, čovjeku svakodnevne, diskretne i skrovite prisutnosti, pronaći zagovornika, oslonac i vodiča u vrijeme poteškoća. Sveti Josip podsjeća nas da svi oni koji djeluju u skrovitosti ili u sjeni imaju neusporedivu ulogu u povijesti spasenja.“

Pouzdanje u Boga

„Čak su i kroz Josipove strahove djelovale Božja volja, njegova povijest i njegov plan. Josip nas tada uči da vjera u Boga uključuje i vjeru u to da može djelovati čak i kroz naše strahove, ranjivosti i slabosti. Također, uči nas da se usred životnih oluja nikada ne smijemo bojati dopustiti Gospodinu da upravlja našim putem. Ponekad želimo imati potpunu kontrolu, ali Bog uvijek vidi širu sliku.“

Vjera svetoga Josipa

„Ne bismo trebali nikada pomisliti da vjerovati znači pronaći lagana i utješna rješenja. Vjera koju nas je naučio Krist ona je koju vidimo kod svetoga Josipa, koji ne traži prečace, već se ‘otvorenih očiju’ suočava s onim što mu se događa, preuzimajući za to osobnu odgovornost.“

Bog nam vjeruje

„Ako se ponekad čini da nam Bog ne pomaže, to ne znači da nas je napustio, već da nam vjeruje, da budemo kreativni i da sami pronalazimo rješenja.“

Zaštitnik Crkve

„Sin Svetogog došao je na svijet u velikoj ranjivosti. Njega je Josip trebao braniti, štititi, čuvati, odgajati. Bog vjeruje ovomu čovjeku, kao i Marija, koja u Josipu pronašla

onoga koji ne samo da joj želi spasiti život nego će uvijek ostati uz nju i Dijete. U tom smislu, sveti Josip ne može ne biti Čuvar Crkve jer je Crkva produljenje Kristova Tijela u povijesti, kao što se i Marijino majčinstvo odražava na majčinstvo Crkve.“

Otac koji radi

„Sveti Josip bio je tesar koji je poštено radio da bi osigurao egzistenciju za svoju obitelj. Od njega je Isus naučio vrijednost, dostojanstvo i radost onoga što znači jesti kruh koji je plod nečijega rada. [...] Čovjek koji radi, bez obzira na vrstu zaposlenja, surađuje sa samim Bogom i tako postaje, na neki način, stvoritelj svijeta oko nas.“

Biti otac

„Očevi se ne rađaju, već stvaraju. Čovjek ne postaje otac jednostavno rođenjem djeteta, već preuzimanjem odgovornosti da se brine za to dijete. Kad god čovjek prihvati odgovornost za život drugoga, na neki način toj osobi postaje otac. [...] Biti otac podrazumijeva upoznavanje djece sa životom i stvarnošću. Ne sputavati ih, biti previše zaštitnički nastrojeni ili posesivni, već ih učiniti sposobnima da sami odlučuju, uživaju u slobodi i istražuju nove mogućnosti.“

POTRES SOLIDARNOSTI

Nepobitno je da je razoran potres na Banovini zatresao i ljudska srca. Bili smo svjedoci brojnih potresa u našim susjednim zemljama, ali ne vjerujem da se igdje dogodio takav izljev spontane solidarnosti kakvu su iznjedrili hrvatski ljudi. Čak i neke pomalo „uspavane“ sredine, kojima pripada i Istra, nisu mogle odoljeti stravičnim slikama iz područja zahvaćenih potresom. Govorimo o solidarnosti raznih grupa i pojedinača koji nisu dio nekih udruženja, ne „sjede“ na državnom proračunu, ne „marširaju“ ulicama tražeći nekakva svoja „prava“. Mnogi su ljudi jednostavno u sebi osjetili potrebu pomoći nekome tko je u nevolji, a kojega i ne poznaju. To je tzv. solidarnost među nepoznatima koja predstavlja najuzvišeniji oblik solidarnosti, u ljudskom i kršćanskem smislu riječi. U sveopćoj nekakvoj učmalosti društva to je zadata svijetla točka u moru jada. Takvim oblikom solidarnosti društvo postaje obogaćeno. Pitanje je samo hoćemo li to prepoznati i dovoljno vrjednovati.

Spontani izljev ljudskosti

Potres se ne može predvidjeti. Nemoće je dugoročno se pripremiti na takvu elementarnu nepogodu. Sve su pozitivne reakcije na potrebe ljudi u takvoj situaciji sasvim spontane, odaju nečije stanje duše. Na površinu ispliva ono kakav čovjek jest, što osjeća, kako gleda na svoga bližnjeg. Nema tu ni trunke glume ili proračunatosti. Zato je to za sve nas izuzetno dragocjeno iskustvo. Dok u većini slučajeva očekujemo da nešto dobrog učini netko drugi, pogotovo država i njezini dužnosnici ili općenito neke institucije, ovdje su pojedinci i spontano samoorganizirane grupe ljudi zorno pokazali što znači onaj pojam „briga za opće dobro“ ili, u kršćanskem smislu riječi, „ljubi bližnjega kao sebe samoga“. Ljudi koji su na takav način reagirali, ne zamaraju se brojanjem nečijih krvnih zrnaca, prozivanjem za nehaj i nerad ovoga ili onoga, ne sjede u udobnim foteljama i izdaleka prosuđuju tko je što ili koliko učinio. Istina je da su u toj spontanosti zakazale brojne grupe koje se inače glasno diče svojom brigom za svakoga tko je

u potrebi, a ovdje su ostale postrani i jednostavno zakazale.

Kratkoročna i dugoročna pomoć

No, nije dobro kada se takvo zalaganje za ljudе u potrebi, koje je usmjereno na neposredno i promptno ublažavanje posljedica potresa, smatra kao jedino vrijedno. Čitam tako komentar na društvenim mrežama gdje se autor teksta pita: „Gdje su sada famozne B.a.b.e., Kuća ljudskih prava, Centar za mirovne studije, Gong, raznorazni ekolozi, udruge antifašista, sindikati, udruge branitelja, U ime obitelji, Vigilare, Crkva...? Neki su samo okačili na svoje internetske stranice i Facebook profile poziv u pomoć i upute gdje uplatiti novac, a neki ni to. Koliko je poznato, nitko od spomenutih nije se ozbiljno organizirao na pomoći stradalima u potresu.“ Pitanje je velikim dijelom točno, ali zaključak nije, barem što se tiče Crkve i njezinih djelatnika. Naime, djelatnici Caritasa odmah nakon potresa uključili su se u pomaganje ljudima u mjestima gdje se potres dogodio. No, nije sve u spontanosti. Treba nešto i racionalizirati. Tako, naprimjer, kada smo mi u Istri odmah nakon potresa kontaktirali odgovorne na terenu kako bismo doznali što im je najpotrebnije, oni su nas zamolili neka sada ne šaljemo na trusna područja hranu, higijenske potrepštine ili vodu jer toga zasad imaju dovoljno i nemaju gdje to skladištiti. Još su nam rekli da će nas oni obavijestiti kada možemo uputiti pomoći s raznim potrepštinama. Međutim, barem mi ovdje u Istri, odmah smo pristupili prikupljanju priloga u novcu. U svim istarskim crkvama postoje mesta gdje ljudi vjernici mogu dati svoje priloge. Akcija traje od prvoga dana nakon potresa sve do Svjećnice, 2. veljače, kada će sva ta sredstva biti upućena ljudima na područjima pogodenima potresom. Čak je i milostinja od 10. siječnja određena za pomoći nastradalima.

Briga za vrijeme nakon potresa

Nije dobro, dakle, donositi svakojako negativne prosudbe i trpati u isti koš sve i svakoga, ne računajući da se posljedice potresa ne otklanjaju u roku od nekoliko dana, nego će po-

moć dugoročno biti potrebna. Sasvim je shvatljivo da je najvidljivija pomoć ona koja je u prvim danima nakon potresa stizala na trusna područja. Ali postoji i ona manje vidljiva pomoć koja se diljem Hrvatske, i pogotovo u crkvama, prikuplja nakon što prođe ta prva neposredna faza nakon potresa. Oni koji takve i slične komentare šire društvenim mrežama, teško da su sami otišli na područja zahvaćena potresom. Njima je dovoljno iz ugodno zagrijane sobe pametovati o tome što čine drugi i što bi trebali činiti. Oni vjerojatno pripadaju ljudima kojima je važno napraviti nekakav „selfi“ ispred ruševina, za koje je gradonačelnik Petrinje opravданo rekao neka mu tamo ne dolaze. Kada tako općenito osuđujemo nekoga za nerad ili nehaj, valja početi razmišljati od samoga sebe. A to je izgleda mnogima nemoguće. Ako se naša solidarnost s unesrećenima svede samo na spontane izraze ljudskosti koji su, doduše, veoma pohvalni i potrebni, ali će mnogi biti kratkoga vijeka, onda riskiramo da nakon nekoliko tjedana ti unesrećeni ljudi ostanu sami sa svojim nevoljama. Zato moramo misliti i na vrijeme kada se zemlja prestane tresti, kada će tim ljudima biti potrebna sredstva kako bi mogli obnoviti svoje kuće, izgraditi svoja seoska gospodarstva, nastaviti normalno živjeti, da nam se ne dogode slučajevi tzv. „obnove“ nakon Domovinskoga rata. To je svakome normalnom čovjeku jasno, osim možda nekome tko uporno pokušava i na potresu dijeliti ljudе, prozivati druge i tražiti opravdanje za vlastitu pasivnost.

Polnoćka u porečkoj katedrali

Svečanu misu Polnoćku u porečkoj katedrali, u četvrtak, 24. prosinca 2020. godine, predvodio je apostolski upravitelj Porečke i Pulske biskupije, nadbiskup koadjutor Split-sko-makarske nadbiskupije mons. dr. Dražen Kutleša, uz koncelebraciju kancelara Biskupije mons. Sergija Jelenića, katedralnoga župnika preč. Milana Zgrablića i vikara katedralne župe vlč. Janeza Barboriča te uz asistenciju đakona Jurice Vekića.

Mons. Kutleša u prigodnoj je homiliji istaknuo kako u prikazu Isusova rođenja postoje likovi koji su ga prepoznali i prihvatali, poput pastira, te oni koji ga, unatoč svojoj naobrazbi i informiranosti ne htjedoše prihvati. Na nama je da se zapitamo kojoj mi skupini pripadamo, no svakako trebamo moliti da ga znamo prepoznati. Zbog popisa stanovništva koji je, za potrebe fiskalnih i vojnih evidencija naredio car August, upravo u vrijeme Isusova rođenja, veliko je mnoštvo naroda tada bilo na putu. Marija i Josip su krenuli, s pouzdanjem u Boga, sigurni da će ih on dovesti na pravo mjesto. Njih tada, kao i nas danas, Bog vodi prema mjestu gdje nas čeka naš blagoslov. To često zna biti na mjestima gdje bismo najmanje očekivali, no Bog ima plan za svakoga od nas i blagoslov nas čeka na mjestu kamo možda i ne želimo poći. U vrijeme Isusova rođenja narod je očekivao kralja, on je došao, ali ne kako su ga oni očekivali, već pod obličjem male-noga djeteta koje se rađa u štali, među životnjama, jer ga ljudi ne htjedoše prihvati, rekao je propovjednik. Pozvani smo biti ponizni jer samo tako možemo prihvati i prepoznati Boga, naglasio je mons. Kutleša. Samo po-

nizan čovjek može tražiti oproštenje jer samo u poniznosti možemo vidjeti što u nama nije dobro. Danas su ljudi mahom odgajani za oholost, svi žele biti važni i na prvim mjestima, no mi kao kršćani trebamo nastojati biti ponizni, samo ćemo takvim stavom moći prepoznati potrebu bližnjega i pomoći mu. Dobrotom i poniznošću mijenjamo sebe, a onda i druge oko sebe, naglasio je nadbiskup Kutleša te zaključio svima poželjevši sretan i blagoslovljen Božić.

Mons. Kutleša na kraju je mise, prije završnoga blagoslova, pročitao proglašenje Jubilejske godine svetoga Josipa. Riječ je izvanrednom crkvenom jubileju od 8. prosinca 2020. do 8. prosinca 2021. Proglašen je apostolskim pismom pape Franje »Patris corde« (Očinskim srcem) o 150. obljetnici proglašenja sv. Josipa zaštitnikom sveopće Katoličke Crkve, odlukom »Quemadmodum Deus« pape Pija IX. 8. prosinca 1870.

Kako bi trajno povjerio Crkvu moćnoj zaštiti Isusova Čuvara, papa Franjo proglašio je da se od današnjeg dana, u čast obljetnice proglašenja Dekreta i na svetkovinu Bezgrešne Djevice Marije i Zaručnice Prečistoga Josipa, pa sve do 8. prosinca 2021., obilježi posebna Godina svetoga Josipa, u kojoj svaki vjernik, slijedeći njegov primjer, može svakodnevno jačati svoj vjerski život u potpunom vršenju Božje volje. Tako će svi vjernici imati mogućnost da molitvama i dobrim djelima, uz pomoć svetoga Josipa, glavara nebeske Nazaretske obitelji, zadobiju utjehu i pomoć uslijed teških ljudskih i društvenih nevolja koje danas pogadaju suvremeni svijet, istaknuo je predslavitelj.

Dekretom Apostolske pokorničarne tijekom jubilejske godine omogućeno je dobivanje potpunoga oprosta vjernicima, po uobičajenim uvjetima. Treći je to jubilej pape Franje, nakon Jubilejske godine milosrđa i Godine posvećenoga života. Također, sv. Josip zaštitnik je i pontifikata pape Franje.

Na kraju je prigodne zahvale i čestitke uputio katedralni župnik preč. Milan Zgrablić. Misu je glazbeno animirao katedralni zbor. (G. Krizman)

MISA SVETKO U POREČKOJ

Svečanu misu Poldanicu u porečkoj katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije o svetkovini Božića predvodio je apostolski upravitelj Porečke i Pulske biskupije, nadbiskup koadjutor Splitsko-makarske nadbiskupije mons. dr. Dražen Kutleša, uz koncelebraciju kancelara biskupije mons. Sergija Jelenića i katedralnoga župnika preč. Milana Zgrablića te uz asistenciju đakona Jurice Vekića.

Početak Ivanova evanđelja, o Riječi, Logosu, Verbumu, koji je sve stvorio i po kojemu sve posta govori o utjelovljenju, o rođenju Isusa Krista. U tome je odlomku sažetak naše vjere i onoga što mi danas slavimo, rekao je na početku homilije mons. Kutleša. No, da bismo bolje shvatili što nam je sv. Ivan apostol i evanđelist htio reći, moramo se staviti u taj povijesni kontekst jer on piše u vremenu kada su bili aktualni veliki filozofi i razmišljalo se na drugačiji, helenistički način. U staroj Grčkoj bio je učen i vrijedan onaj čovjek koji je spoznao onaj logos – riječ, razum, smisao. Svaki Grk koji se bavio znanošću i koji je promišljao polazio je od pitanja odakle ovaj svijet, odakle ovaj svemir i ovo sve što živimo, i uvijek je zaključivao da je to Božja Riječ, da je to Logos. Ovaj svijet u kojem živimo i u kojem se događaju razni logični događaji, koji imaju svoj slijed, uzdržava Božji razum. No, isto tako, filozofi toga vremena pitali su se tko je čovjeku dao razum da te stvari može sam spoznati, da može sam sebe preispitivati i opet su dolazili do toga da je to Božja Riječ. Čovjekov razum, sve što čovjeka okružuje, moralni osjećaj u čovjeku – sve to dolazi od Logosa, Božje Riječi. Pogledom u prošlost, znanstvenik tadašnjega vremena zaključio je da moralni

OVINE BOŽIĆA U KATEDRALI

poredak i savjest, zahvaljujući kojima su narodi opstajali, isto tako dolaze od Božje Riječi. Nijedan narod nije nadživio svoje bogove, nije nadživio svoju vjeru, dok je obdržavao moralne zakone, čovjek je živio, a temelj je svega Božja Riječ. Imajući sve to na pameti, sv. Ivan piše Evanđelje i govori Grcima da je Isus utjelovljeni Bog o kojem su oni toliko mnogo raspravljali.

Što to konkretno znači za nas, zapitao se mons. Kutleša. Mi vidimo da smo duhovna i inteligentna bića koja mogu sama sebe spoznati. No, mi smo također i materijalna, ograničena bića, i živimo u ovom propadljivom svijetu. Zato moramo shvatiti da je utjelovljenje Isusa Krista u ovaj svijet utjelovljenje vjere koju mi možemo shvatiti, ali ju trebamo i utjeloviti u svome životu, u materijalnome svijetu. U teškim trenutcima želimo fizičku i materijalnu blizinu jer jedino tako osjećamo konkretnost podrške bližnjega. Stoga, da bismo bili vjernici, svoju vjeru trebamo prakticirati i koncretizirati pomažući drugima, kao što je Krist to činio. Sveti Ivan kaže nam da to možemo činiti tako da vršimo Božje zapovijedi, naglasio je mons. Kutleša. Mi ponekad shvaćamo da je vjera samo uzrok onoga što mi trebamo činiti, ali ne, on kaže, to je posljedica, jer postoji Zakon kojega se trebamo držati. Držeći se Božjega zakona, zato što poštujem i volim tu Osobu i zato što želim hodati s Njime, želim biti ono što on meni određuje i što mi pokazuje jer znam da je pravi Bog i da će me dovesti, sa svojim zakonima i odredbama, do pravoga cilja. Sveti Ivan u Prvoj poslanici kaže ako se ne držimo tih Božjih zakona i zapovijedi, da smo lašci jer činimo sasvim suprotno od onoga što isповijedamo. Ako se ne držimo Božjih zapovijedi, spoznat ćemo da nismo baš vjernici kakvima se smatramo. Mi ćemo za sebe

reći da smo vjernici i katolici, ali ćemo vrlo olako neke od temelja naše vjere zanjekati i odbaciti. Ako ne vršimo Božje zapovijedi, trebamo se zapitati jesmo li na tom putu savršenstva i jesmo li uopće pravi vjernici kakve nas Bog želi, naglasio je propovjednik.

Nadalje, vjera je bitna, ali nije jedina važna, nastavio je propovjednik. Ako nemam djela, što je s mojom vjerom? Tako sv. Ivan nagašava da su ako čovjek želi zadobiti spasenje, osim vjere, potrebna i djela. Stari su Grci uvijek nastojali primijeniti prirodne Božje zakone jer su vjerovali da ih je stvorio Logos. I mi smo danas pozvani da se što više obratimo tome prirodnome zakonu, tome Logosu, i da znamo slijediti onu logiku Božju, logiku prirode, koju gledamo oko sebe. Danas, na Božić, želim svima nama, da utjelovimo tu Riječ u svoj život. Mi ju možemo znati, ali ju trebamo utjeloviti i poznavati u svome srcu jer jedino će tako drugi ljudi prepoznati našu vjeru. Nismo pozvani suditi drugoga, nego svatko treba u dubini svoje duše preispitati svoju situaciju. To može shvatiti jedino ponizan čovjek, ohol će se čovjek tome protiviti. Ponizan će čovjek prihvati da njegov život nadilazi njega samoga i da je njegov život u smislu i svrsi za druge ljude. Nitko od nas nije na ovome svijetu jedan otok, nitko nije izoliran. Naš je život jedna cjelina koja je uključena u Božji plan Spasenja. Mi trebamo u tome planu sudjelovati tako

što ćemo svojim životom i svojim djelima pokazivati ono što je Božji zakon. Svi smo, posebno danas, pozvani govoriti o tom Božjem zakonu, o tome Logosu, o tom Božjem umu o kojem su Grci raspravljali i razmišljali toliku stoljeća. Sveti Ivan i danas nam kaže da je upravo taj Logos Isus Krist i zato ga trebamo slijediti. Neka se taj mali Isus Krist rodi u našim srcima, budimo ponosni što smo vjernici jer smo svojom vjerom i svojim načinom života spoznali što znači bit života i što znači Vječni život.

Svima vama želim da upravo u tom duhu proslavimo ovaj Božić, da osjetimo i posjetimo one koji su nam bliski, da barem danas možemo biti bolji nego što smo bili jučer, da znamo pokazati neku gestu ljubavi, neku gestu poniznosti prema drugim ljudima. Ne smijemo samo tražiti svoja prava i ono što nam pripada, ne smijemo biti egoisti, nego moramo biti ljudi koji će biti empatični i koji će znati shvatiti one ljude koji su oko nas. Upravo je to smisao Božića: da budemo ponizni kao što je vječni i svemogući Bog postao malo bespomoćno dijete. Mi, ograničeni ljudi koji znamo da ćemo umrijeti, da smo krhki i vidimo sve ovo što se ovih dana događa, vidimo koliko smo slabici, ali opet taj naš ponos i naša oholost ne daju nam prihvati onu bit i smisao Božića, zaključio je nadbiskup Kutleša te svima zaželio sretan i blagoslovjen Božić. (G. Krizman)

Jaslice u Lupoglavu

Unašem mjestu, Lupoglavu, uoči Božića postavljene su velike jaslice na otvorenom pokraj kapele sv. Josipa. Na tu ideju došao je naš župnik vlč. Jeronim Jokić. Nakon više dana marljiva rada župnika i nekolicine župljana, jaslice su bile gotove na Badnjak. Uloženo je puno truda oko izrade štalice, mostića, puteljka, ograde, ukrašavanja borova i na kraju postavljanja svijetlećih figurica Svetе

abitelji u štalicu. Vjernici su zajedno sa župnikom nakon Polnoće otišli zapjevati božićne pjesme i pokloniti

se malom Isusu. Neka svako srce bude mali Betlehem u kojem će Isus rado prebivati.(J. L.)

HUMANITARNA AKCIJA ŽUPNOGA CARITASA UMAG

Župni Caritas Župe sv. Peregrina mučenika u Umagu svake godine provodi akciju skupljanja pomoći najpotrebnijima za Božić. Zbog aktualne pandemije koronavirusa nije bilo moguće postaviti štandove ispred crkve i prodavati kolače i prigodne aranžmane za Božić, što naš Caritas inače čini. Stoga smo ove godine organizirali akciju prikupljanja namirnica i higijenskih potrepština tijekom cijelog došašća. U crkvama Uznesenja Blažene Djevice Marije na Nebo u Umagu i Majke Božje Žalosne u Murinama postavljene su kutije u koje su vjernici stavljali svoje donacije, a volonteri Caritasa redovito su kutije praznili kako bi sve skupljeno mogli podijeliti potrebitima prije Božića.

Akciji se odazvao velik broj vjernika u crkvama, naši susjedi, djelatnici i roditelji dječjih vrtića i jaslica Radost i Girotondo te smo uspjeli napraviti i podijeliti prije Božića pedesetak paketa. U našim

kasicama, postavljenim u crkvama, skupilo se preko 7.000, 00 kuna. Oduševila nas je spremnost ljudi, neovisno o tome jesu li praktični vjernici, da pomognu svojim sugrađanima i uljepšaju im Božić.

Naši su paketi na mnogim licima izmamili širok osmijeh, pa i suze radosnice. Bio im je to dokaz da nisu zaboravljeni od strane Crkve te su djeliteljima pomoći obilno zahvaljivali. Posebno je dirljivo bilo čuti dječje uzvike poput: „O moj

Bože“ ili „Zar ova teta što nam to nosi radi kod Djeda Božićnjaka?“

A mi, djelatnici Župnoga Caritasa, zaista smo bili ponosni i radosni što smo nekome bili Radost i Svjetlo ovoga Božića.

Ovim putem zahvaljujemo svima koji su svojim darovima omogućili ovu akciju te im želimo sretan i blagoslovjen Božić i veselu i svima bolju novu, 2021., godinu.

Ljiljana Glavač i volonteri
Župnog Caritasa Umag

Ispraćaj vlč. Stipana Mišure

U ponedjeljak, 3. siječnja, izdahnuo je, shrvan neizlječivom bolešću, vlč. Stipan Mišura, župnik Župe sv. Andrije u Rapcu. Svečani ispraćaj upriličilo je mnoštvo vjernika i prijatelja s Labinštine koji su se okupili ispred crkvice sv. Andrije, uz treptaj svijeća, stručke cvijeća i molitve misnoga slavlja, gdje su, oko žrtvenoga stola, stajala njegova brojna subraća svećenici, mons. Vilim Grbac, generalni vikar Porečke i Pulske biskupije, biskupijski kancelar mons. Sergije Jelenić, te porečki i pulski biskup u miru, preuzvišeni gospodin Ivan Milovan koji je predvodio misu zadušnicu i ispraćaj.

Vlč. Stipana resile su jednostavnost, poniznost i samozatajnost. U Rabac dolazi kao prognanik među prognane. S imovinom praznoga džepa i Caritasove pomoći, s jednom sobom koju dijeli s onemocnim starim župnikom prečasnim Jozom Tomićem iz doba kada je vlč. Stipan, kao dječak s krpenom loptom, jurio oko njegove župne crkve u Kandiji kraj Bugojna. Godinu dana, uz svesrdnu pomoći svoje sestre Smilje, pronosi evanđeosko poslanje među uplakane Vukovarce i sve one koji očekuju kraj strahota rata i povratak u svoje domove. Nakon prognaničkoga hotela seli se u župni stan u Rapcu s ulogom pastoralnoga suradnika. Od 1998. god. imenovan je župnikom pa okuplja vjernike u župnu zajednicu te privlačenjem djece privlači i njihove roditelje. Uvođenjem vjeronauka u škole, povećava svoje povjere-

no stado, oformljuje dječji crkveni zbor, koji, za divno čudo, višekratno osvaja prva mjesta na natjecanjima u Vodnjanu.

Rabac je dotada bilo mjesto nezainteresirano za vjerska zbivanja, možda i protivno vjerskom preporodu. Ustrajnim radom Rabac je postupno prerastao u mjesto uvažavanja i približavanja. Danas djeca većinom pohađaju školski vjerouak, roditelji zahtijevaju blagoslov svojih domova (preko 280 kuća). Javno se traži gradnja veće crkve i pastoralnih prostora jer prekrasno uređen vanjski prostor crkve sv. Andrije udovoljava samo ljetnim potrebama kada se mnogobrojnim turistima čitaju evanđelja skoro na svim europskim jezicima. Posebnu ljepotu ovaj prostor pruža za mnogih blagdana, na krštenjima,

krizmama, vjenčanjima. Osobitost je doček božićne Polnočke kada brojnost vjernika dokazuje radost rađanja Onoga koji je utjelovljenu ljubav unio u ljubav ljudske duše.

Nakon ispraćaja iz crkve sv. Andrije, vlč. Stipan prevezen je u njegovo rodno mjesto Kandiju u kojoj će nakon sv. mise zadušnice počivati uz svoje najbliže.

Gоворије да odlazi u kuću svoga Isukrista. Dom Gospodnjij njegov je stan. Nakon okrepe vjerom smiješak je zatitroa na njegovu blijedu obrazu, uz poruku – tamo je život, ovo nije kraj.

Ljubav koju nam je usadio Krist, prelazi granice tvarnoga i ulazi u vječnost.

Pokoj mu vječni!

Župljani župe Rabac

Snimka Božićnoga koncerta iz Žminja

Na Youtube kanalu Župe sv. Mihovila – Žminj uoči ovoga Božića, 2020., postavljena je snimka s izborom skladbi proteklih Božićnih koncerata iz župne crkve u Žminju koji su se tradicionalno održavali na dan sv. Stjepana ili na nedjelju Svete obitelji. U želji da pjesmom podijelimo radost Božića sa svima, u nemogućnosti da se i ove godine to učini neposredno, pjevanjem uživo, želja nam je podariti svakome koji ovo bude gledao, ozračje tradicionalnoga Božićnog koncerta iz Župe svetoga Mihovila arkandela iz Žminja, ovoga puta virtualno, izborom skladbi iz snimki naših proteklih Božićnih koncerata. Iako produkcija nije vrhunská, naglasak je na porukama koje pjesmama želimo odaslati svima koji ovo budu gledali i slušali. Snimka se može pogledati na poveznici: <https://youtu.be/BFjZkSbuHY>. (M. G.)

ZBOGOM, DON STIPANE

Dragi Stipane, opraštajući se od tebe, ostajemo uskraćeni za ono što je tebe krasilo kao osobu. To su prije svega tvoja ljubav, dobrota, plemenitost, nesobičnost i skromnost.

Živio si tiho, mirno, nemetljivo, s puno razumijevanja i iskrena suošćećanja za probleme drugih i sebi bliskih osoba.

Imao si ono nešto što nam danas svima pomalo nedostaje, a to je ustvari životna mudrost koja te usmjerila u pravcu trajnih ljudskih vrijednosti. Ti si jednostavno potvrdio da jedino ljubav i dobrota dijeljenjem postaju snažnije. Potvrdio si da ti je sve što si imao bilo blagoslovljeno. Uživao si u pažnji prema drugima, uživao si u darivanju drugih, nikada ne tražeći ništa za sebe.

Siguran sam da mogu reći kako sebe ne smatraš uskraćenim za neko imanje i posjedovanje. Jednom riječju, uživao si u onome što imаш, što ti je Bog dao, ne pateći za onim što ne posjeduješ.

Jednako si prihvaćao sve, i dobro i zlo. Nisi tražio da te mimoide čaša žuci i neugode. Jednostavno si molio da ti Bog da snage prihvati i nositi križ kao neminovni dio života u kojem su tuga, bol i patnja nedjeljiv i sastavni dio.

Dragi Stipane, takav si bio i u trenutcima teške i opake bolesti. Nisi postavljao pitanja zašto ja, zašto baš meni, zahvalio si Bogu i opet ga molio da ti da snage ponijeti svoj križ časno i dostojanstveno.

Smatrao si kako ti je Bog cijeli život milostiv i podario ti lijep i sadržajan život, pun mogućnosti za potvrdu kako čovjeku ovaj život služi samo kao prolaznost prije susreta s vječnim.

Govorio si kako u životu nismo sami odlučili kada ćemo se roditi, od koga, kako ćemo izgledati, kako ćemo doživjeti uspjehe, pobjede, poraze, smrti i slično.

Rekao si kako je naša ljudska dužnost prihvatići sve što nam dolazi od Boga i moliti ga da nam podari snage izdržati sve u vjeri i nadi.

U tvom gradu, u tvojoj župnoj zajednici bio si omiljen.

Voljeli su te svi, i oni koji su dijelili tvoja uvjerenja, ali ništa manje i oni koji su imali suprotne poglede na život i svijet.

Voljeli su te jer nisu mogli ne vidjeti tvoju iskrenu ljubav za svakog pojedinca. Voljeli su te jer ih nisi pokušavao mijenjati i popravljati.

Bio si svima moralna vertikala koja im je jednostavno mijenjala stavove i činila ih boljim ljudima. To je tvoja veličina i snaga, to je tvoja životna poruka.

Takvim odnosom dao si nam priliku probuditi u sebi onaj mali,

najmanji dio Stipana. Dao si nam priliku pokazati kako Stipan nije ime, kako Stipan nije riječ, nego je Stipan djelo beskrajne ljubave i dobrote.

Sveti Augustin rekao je kako Bog nije stvorio svijet i vrijeme, već je stvorio svijet u vremenu. Tako si ti, dragi Stipane, obilježio svoje vrijeme toplinom, ljubavlju i milosrđem.

Tražeći u mislima nešto što bi tvoj život moglo opisati jednom rečenicom, sjetio sam se izreke:

Nije velik tko se velik rodi, niti je visok tko na visu stoji, već je velik tko se malen rodi, a kad padne, golem grob mu treba.

Hvala ti i adio, don Stipane.

Branimir Vukelić

Svetkovina Bogojavljenja u pulskoj katedrali

Svečano misno slavlje o svetkovini Bogojavljenja, u srijedu, 6. siječnja 2021., apostolski upravitelj Porečke i Pulsko biskupije mons. dr. Dražen Kutleša predvodio je tradicionalno, kao i svake godine, u pulskoj katedrali Uznesenja Marijina. Koncelebrirali su kancelar Biskupije mons. Sergije Jelenić i katedralni župnik vlč. Rikard Lekaj.

Mons. Kutleša u prigodnoj je homiliji istaknuo temeljne faze puta mudraca s Istoka prema novorođenome Kralju: traženje smisla, nadvladavanje poteškoća i sumnji koje su ih pratile na putu te traženje potvrde u Svetome pismu, što predstavlja i naš put prema Gospodinu. Iako su temeljem svojih znanstvenih otkrića i zapažanja imali znak, tražili su da im pismoznanci u Jeruzalemu to potvrde. Oni im, na čudeće mudraca, govore o kralju koji se

ima roditi, ali ga sami ne traže. Tako i mi često znamo što je dobro i odobravamo ga, ali ipak biramo zlo jer je lakše. No kako za njih tada, tako i za nas, ključan mora biti osobni susret s Isusom. Kada su spoznali tko je, iskazali su mu čast i, iako su ga pronašli u obližju malenoga djeteta, u poniznosti su mu se poklonili. U svemu nam tome trebaju biti uzor. Govoreći o darivanju, propovjednik je istaknuo da, poput mudraca, trebamo Isusu dati ono najdragocjenije, ljubav, ljubav prema Bogu i bližnjemu. Svi naši darovi, ako nisu darovani s ljubavlju, nemaju vrijednost. Trebamo se zapitati što ćemo pred Gospodina donijeti kada odemo s ovoga svijeta? To neće biti ni bogatstvo ni ovozemaljske časti, najveći poklon Gospodinu bit će naš život i ljubav koju smo iskazali prema bližnjima.

Poruka je današnje svetkovine da mi, htjeli ili ne, trebamo krenuti na to putovanje. Cijeli je naš život putovanje i traženje smisla. Trebamo biti ustrajni, ići naprijed i ne stajati. I kada nas obuzmu sumnje, treba se odvažiti, izaći iz svoje udobnosti i krenuti. Trebamo susresti Gospodina osobno, i to najviše u molitvi te tako promjeniti svoj život kako bismo na kraju mogli darovati sami sebe, u prvome redu Bogu, a onda i ljudima, rekao je mons. Kutleša istakнуvši da je to poruka mudraca koji nam konkretno pokazuju kako se dolazi do smisla čovjekova života. Zato smo svi danas pozvani slijediti njihov primjer i istraživati, i znanstveno i vjerski i na svaki drugi način, ali važno je ne odustati i tražiti i boriti se da bismo našli svoj smisao, zaključio je propovjednik. (G. Krizman)

Mons. Ivan Milovan proslavio obljetnicu biskupskog ređenja

Mons. Ivan Milovan, porečki i pulski biskup u miru, obilježio je o blagdanu Krštenja Gospodinovog, u nedjelju, 10. siječnja 2021., svoju 23. obljetnicu biskupskoga ređenja. Sukladno uvjetima i odredbama vremena pandemije, proslavio je na području župe gdje živi i najčešće pastoralno djeluje, misom u župnoj crkvi sv. Kuzme i Damjana u Fažani. Homiliju je tom prigodom izrekao preč. mr. Ilija Jakovljević, župnik Fažane i dekan Vodnjanskog dekanata.

„Naša biskupijska zajednica preko dva desetljeća na današnji dan na poseban način obilježava, prvo molitveno, godišnjicu biskupskog ređenja našeg biskupa Ivana“, rekao je propovjednik. „Ove godine, iako u ograničenim uvjetima, naša župna zajednica, gdje naš biskup zadnjih godina živi i najviše pastoralno djeluje, želi se spomenuti 22. obljetnice biskupskog ređenja te zajedno s njime Bogu zahvaliti za svjedočanstvo vjere i ljubavi. Ali ovo je ujedno trenutak da i mi kažemo našem biskupu osobno veliko ‘hvala’, posebno ova župa Sv. Kuzme i Damjana u Fažani, koja ima tu milost da često pod njegovim predsjedanjem slavi euharistiju.“

Biskupsku službu mons. Milovana preč. Jakovljević je pokušao rastumačiti kroz tri simbola biskupske službe: štap (simbol pastirske službe i upravljanja naroda Božjeg), prsten (znak vjere i vjernosti) i mitru (simbol biskupske časti).

Čestitke uime župne zajednice Fažane izrekla je voditeljica župnoga Caritasa dr. Vlasta Popić. Uz čestitku za obljetnicu ređenja ujedno je biskupu izrečena i čestitka za nedavno proslavljeni 80. rođendan.

Prigodni dar uime župe slavljeniku je uručila Nadia Brenko, članica Župnog pastoralnog i ekonomskog vijeća. Misu je glazbeno uzveličao

župni zbor pod ravnateljem Mondine Gavočanov.

O biskupu Ivanu Milovanu

Rođen je 22. rujna 1940. u Režancima, župa Svetvinčenat, od oca Antuna i majke Eufemije rođene Petrović. Završio je klasičnu gimnaziju u Biskupskom sjemeništu u Pazinu. Teologiju je studirao najprije na Visokoj teološkoj školi u Pazinu, a posljednje tri godine, od 1961. do 1964., na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Na istom je fakultetu 1965. postigao magisterij iz teoloških znanosti.

Za svećenika je zaređen 25. srpnja 1964. godine. Obavljao je sljedeće službe: od 1964. do 1965. bio je župni vikar u Poreču i Novoj Vasi Porečkoj; od 1965. do 1967. župni vikar u Rovinju; od 1967. do 1970. prefekt sjemeništa u Pazinu; ponovo je u Rovinju bio najprije pastoralni suradnik od 1970. do 1981., a potom župnik od 1981. do imenovanja za biskupa. Sveti otac Ivan Pavao II. imenovao ga je porečkim i pulskim biskupom 18. studenoga 1997. godine. Za biskupa je zaređen 10. siječnja 1998., od kad je i preuzeo službu. Papa Benedikt XVI. prihvatio je njegovu ostavku 14. lipnja 2012. Od odlaska iz Poreča živi u Valbandonu. Svoje umirovljeničke dane ispunjava molitvom, predvodi razna slavlja, a napose aktivno pomaže u pastoralu svećenicima u okolici. (G. Krizman)

POSLUŠALA JI ZAUVIJEK SE PO

Na blagdan Bezgrešnoga začeća Blažene Djevice Marije, 8. prosinca 2020. godine, u provincijalnoj kući Karmela Božanskoga Srca Isusova (BSI) u Hrvatskom Leskovcu, naša je sestra Petra Mirjam od Božje Prisutnosti (Petra Milotić) potpuno predala svoj život Gospodinu položivši doživotne sv. redovničke zavjete čistoće, siromaštva i poslušnosti.

Svečano euharistijsko slavlje predvodio je porečko-pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan, uz sudjelovanje užega kruga obitelji, rodbine i prijatelja naše drage sestre. U prigodnoj je homiliji naglasio kako se u liturgijskoj godini gotovo ne bi mogao pronaći prikladniji dan za slavlje ovoga uzvišenog događaja kao što je blagdan Bezgrešnoga začeća Marijina, koja je kao prvina Božje ljubavi bila izuzeta od svake ljage grijeha i zla. „Po njoj nam je“, nastavlja biskup, „darovan Sin Božji, Spasitelj ljudi, Novi Adam – glava novog čovječanstva, a sama je Marija, Nova Eva, majka svima živima, svima koji su vjerom

E BOŽJI GLASI D SVETILA NJEMU

i krštenjem postali djeca Božja.“ Oslanjajući se na riječi sv. Pavla u poslanici Efežanima, otac biskup govorio je kako je Otac Nebeski u svojoj ljubavi predodredio da svi ljudi postanu Njegovo posinstvo, a Marija Bezgrešna u tom je planu dobila jedinstveno poslanje. Upućen joj je poziv na radost, ali isti je taj poziv upućen i cijeloj Crkvi, svima nama koji smo dionici Božjega dara spasenja. Zato zajedno s psalmistom kličemo: „Pjevajte Gospodinu pjesmu novu jer učini djela čudesna.“ Čudesno je djelo učinjeno Mariji, ali preko nje nam Bog pokazuje da je moguće otrgnuti se vlasti zla i grijeha te ući u zajedništvo ljubavi s Bogom.

Blaženu je Djevicu Mariju otac biskup istaknuo kao uzor na putu vjere i služenja, a njezin odgovor posvemašnje podložnosti i predanja Božjoj volji kao primjer odgovora na svaki poziv koji Bog upućuje čovjeku.

Redovničke zavjete s. Petre Mirjam, koji traže trajnu vjernost pozivu i poslanju, otac biskup nadalje postavlja kao velik izazov ljudskom razmišljanju u svijetu u kojem, po riječima pape Benedikta XVI., vlada diktatura relativizma. „No kao i kod svakog izbora u životu, bitan je motiv, a on je u ovom slučaju posebno naglašen. (...) Naime, sva izvanjska ograničenja i odricanja malo su važna u usporedbi s nutarnjim ispunjenjem i radošću življena u odgovoru na Božji poziv.“

Osvrnuvši se na sestrin dosadašnji život – voljeni obiteljski dom na Starom Pazinu, školske dane, susrete u župi i hodočašća mладih, studij – kao vrijeme duhovnoga sazrijavaњa, poručuje: „(...) ozbiljna vjera uvijek vodi k otkriću Boga kao prijatelja, Onoga koji je prvi ljubio nas i koji nas je stvorio za ljubav. A prava ljubav uvijek uključuje vjernost i postojanost u njezinu dnevnom

življenu, kako prema Bogu, tako i prema bližnjima.“

Usto dodaje: „Slijediti Krista nije jednostavno. Nije to neko zabavno putovanje ispunjeno čudesima. Naprotiv, slijediti Krista znači doista živjeti što je On živio, dan za danom, slijedeći Božji glas, ustrajući u blizini Božjoj, služeći čovjeku, prihvatajući križ i radikalno živeći evanđeoske zavjete.“ Sažimajući karizmu karmeličanki BSI, mons. Milovan navodi riječi pape Franje upućene redovnicama: „Vaše posvećenje Bogu ne odvaja vas od svijeta, u kojem ste pozvane svjedočiti Božju blizinu. Pozvane ste biti žene milosrđa, stručnjakinje u čovjekoljublju, osobito prema onima koji su duhovno i tjelesno najpotrebniji.“ Na kraju homilije čestitao je svećarici zaželjevši joj mir, sreću i postojanost u služenju Bogu i njezinoj narodu.

Uslijedio je sam čin redovničkoga zavjetovanja. Nakon molitve

Litanija svih svetih, s. Petru Mirjam položila je svoje zavjete u ruke s. M. Kristine Pišković, provincijalne poglavare Hrvatske provincije i delegatkinje Vrhovne Poglavarice Karmela BSI. Potom je primila vanjske znakove zavjetovanja, a to su križ na kojem je napisano njen redovničko ime (jer je odsada „s Kristom razapeta“, usp. Gal 2, 19), tekst s Isusovim blaženstvima iz govora na Gori (Mt 5, 3-10) i Hvalospjevom ljubavi (1 Kor 13, 4-13) te svijeću.

S. Petru Mirjam Milotić rođena je u Puli 1986. godine, a dolazi iz Župe sv. Jurja na Starom Pazinu. U samostan je ušla 2012. godine.

Zahvalni Gospodinu na daru života s. Petre Mirjam i njezina redovničkoga posvećenja, pratimo je i dalje molitvom kako bi uvijek bila jasan znak Božje prisutnosti među ljudima. (Andrea Bakavić, kandidatica Karmela BSI)

Svijećnica

Biblijski temelj Svijećnice

Blagdan Prikazanja Gospodinova u Hramu ili Svijećnica, koji se slavi 2. veljače, sadržajno je vezan uz tekst Lukina evanđelja (Lk 2, 22-40), a prema kojemu su Marija i Josip, nakon što se navršilo vrijeme Marijina čišćenja, donijeli u Hram Isusa kako bi ga prikazali. U to su se vrijeme u Hramu zatekli starac Šimun i proročica Ana, bogobojski ljudi koji su svoj život posvetili Bogu, pa su zbog tolike vjerske gorljivosti bili nagrađeni svojim očima vidjeti Spasitelja svijeta. Duh je Sveti tako Šimunu obećao da neće umrijeti dok ne vidi Pomazanika Gospodnjega, pa je, kad se konačno ispunilo što mu je Bog obećao, Šimun izrekao ovaj hvalospjev:

„Sad otpuštaš slugu svojega, Gospodaru,

po rijeći svojoj, u miru!

Ta vidješe oči moje

spasenje tvoje,

koje si pripravio

pred licem sviju naroda:

svjetlost na prosvjetljenje naroda,
slavu puka svoga izraelskoga.”

Tom je prilikom starac Šimun izrekao proročanstvo o Isusu i Mariji ovim riječima: „Ovaj je evo postavljen na propast i uzdignuće mnogima u Izraelu i za znak osporavan — a i tebi će samoj mač probosti dušu — da se razotkriju namisli mnogih srdaca!” Naznačio je time ne samo Isusovu spasiteljsku ulogu nego i nagovijestio njegovu smrt.

I proročica Ana, starica u pozmaklim godinama, bogobojska udovica koja nije napuštala Hrama, nego je neprestano služila Bogu molitvama i postovima, također je zbog tolike časti da svojim očima vidi Pomazanika Božjega slavila Boga i svima koji su iščekivali otkupljenje Jeruzalema govorila o Djetetu. Stoga je razumljivo da se na temelju ljepote toga svetopisamskoga teksta i dubine opisanoga događaja s vre-

menom razvio i blagdan koji se danas naziva Svijećnica ili Prikazanje Gospodinovo u Hramu, a poznato je da se u Jeruzalemu slavio još u 4. stoljeću.

S vremenom je bitno mijenjao svoje teološke naglaske, a posebno je značajne promjene doživio reformom liturgijskoga kalendara nakon Drugoga vatikanskoga sabora. Tako je s jedne strane prestao biti marijanski blagdan i postao Gospodnji (kako je to bilo u prvo vrijeme njegova postojanja), a s druge je strane prestao biti kraj božićnoga vremena, tako da se danas početak liturgijskoga vremena kroz godinu počinje računati već nakon Krštenja Gospodinova.

Stari naziv – Očišćenje Blažene Djevice Marije

U ranijim se vremenima blagdan nazivao Očišćenje Blažene Djevice

Marije te je time imao naglaske na praksi očišćenja koja se spominje u navedenom Lukinu tekstu, a po kojoj se žena smatrala nečistom 40 dana nakon rođenja muškoga djeteta. Zbog toga je trebala prinijeti žrtvu u Hramu, odnosno da bi se očistila, trebala je nakon isteka toga vremena svećeniku predati janje i goluba ili grlicu, ali ukoliko je bila siromašna, kao što je to bila Marija, dovoljno je bilo prinijeti dva goluba ili dvije grlice. Potom bi svećenik nad njom izvršio obred pomirenja i smatrala bi se očišćenom.

S obzirom da je Blažena Djevica Marija bila bezgrješna i nije se u tom smislu trebala očistiti, ipak se i ona podvrgnula propisima i učinila što je Zakon određivao. S te se strane mogu istaknuti njezina poniznost i duboka vjernička poslušnost Zakonu, ali sam je smisao propisa u odnosu na Marijinu bezgrješnost

i suvišnost očišćenja, a onda i takvoga marijanskoga blagdana, ostao teološki upitan. Zato je i razumljivo da se blagdan u Misalu iz 1970. god. prestao nazivati Očišćenje Blažene Djevice Marije.

Usto, ostaje nejasno zašto su u Hram došli i Marija i Josip, kad je Mojsijev zakon određivao da se u naznačenom obredu očisti samo žena. Neki u tom smislu odgovor traže u još jednom propisu, koji je zahtijevao da se prvo muško čedo otkupi za 5 hramskih šekela, a to je trebao učiniti otac. Šekel je bila mjera za težinu plemenite kovine, a obično se misli na srebrni novac težine od oko 11 grama. Naznačenih 5 hramskih šekela otac je mogao dati bilo kojem svećeniku u Izraelu i tako udovoljiti propisu, a smisao tukve otkupnine vezuje se uz odredbu zapisanu u Izl 13, 1-10, prema kojoj svaki prvorodenac pripada Bogu. Naime, u noći bijega iz egipatskoga ropstva anđeo je Jahvin pobjio sve egipatske prvorodenice, a poštudio izraelske, odnosno mimošao sve one kuće čiji su nadvratnici i dovratnici bili označeni janjećom krvlju te su stoga zbog takve poštede svi muški prvorodenici izravno pripadali Bogu, odnosno bili su određeni da budu svećenici. Kasnije je Bog odredio Levijevu pleme za svećeničku službu, pa su ostala plemena iz toga razloga morala plaćati za svoga prvijenca otkupninu. Kao znak otkupnine otac je trebao prijeti životinju kao žrtvu te, kako je rečeno, platiti 5 hramskih šekela.

Teološko je tumačenje i ovdje nedorečeno jer Josip nije bio bio loški Isusov otac pa, imajući u vidu tu činjenicu, ne bi imao obvezu ni platiti naznačenu otkupninu. Međutim, možda se i Marijino očišćenje i Josipovo plaćanje otkupnine može jednostavno gledati u njihovoj poslušnosti i vjernosti Zakonu, odnosno kao činjenicu da po sebi nisu morali udovoljiti nijednom propisu, ali su to učinili kako se ne bi ni na koji način izdvajali od svih drugih ljudi jer u to vrijeme gotovo nitko

nije mogao znati da su oni roditelji Sina Božjega.

U svakom slučaju, s vremenom se više počeo stavljati naglasak na prikazanje, koje se i navodi u Lukinu tekstu, a ne na otkupljenje i očišćenje, što je jasno vidljivo i u današnjem nazivu blagdana. Može se stoga reći da su Marija i Josip prikazali Isusa, odnosno da je Dijete na njihovim rukama slika onoga pashalnoga janjeta kojega su nekada Izraelci morali žrtvovati u spomen na oslobođenje iz egipatskoga ropstva, ali još i više da ga sada prikazuju kao buduću žrtvu – istinsko pashalno Janje – koje je na svijet došlo da nas zauvijek otkupi svojim vazmenim otajstvom. U tom smislu, iako Prikazanje Gospodinovo danas više ne pripada božićnom ciklusu liturgijske godine, ipak je taj blagdan na svoj način ostao razmeđe božićnoga i uskrsnoga vremena, a to potvrđuje slika Majke koja u naručju nosi svoga Sina, što nas podsjeća na božićno otajstvo, ali ga prikazuje kao buduću žrtvu, što pak pripada vazmenom otajstvu i time čini svojevrstan uvod u uskrsno vrijeme.

Današnji naziv – Svjećnica

Blagdan Prikazanje Gospodinovo nosi i naziv **Svjećnica**, a vezuje se uz riječi Šimuna, starca po kojemu je Isus *Svetlo na prosvjetljenje naroda*. Stoga je sasvim razumljivo da se tijekom povijesti uz taj blagdan vezala i procesija, i to tako da bi se prije mise blagoslovile svjeće, a onda bi se s upaljenim svijećama krenulo u ophod od neke manje crkve ili drugoga prikladnog mjesta do crkve u kojoj će se slaviti misa, ili bi ophod jednostavno obišao oko crkve. Takvi su ophodi predviđeni i današnjim Misalom, ali obično prevagne druga mogućnost koju također predviđa Misal, a to je da se na ulazu blagoslove svjeće te se svečano uđe u crkvu. Štoviše, zbog praktičnih razloga, češće će se preskočiti i svečan ulazak, pa će se u samoj crkvi, na početku mise, blagosloviti svjeće. Svjeće predstavljaju Isusa, a hod u procesiji s upaljenim svijećama

označava spremnost vjernika da uvijek idu za jednim istinskim Svjetlom – svojim Učiteljem. Takve se blagoslovljene svjeće nose kućama i koriste se u različitim prigodama, a posebno je bio običaj, koji se još ponegdje njeguje, da se stave umirućima u ruke.

Simbolika svjeće

O simbolici svjeće i plamena, pogotovo u liturgijskom smislu, moglo bi se mnogo toga reći, no zauustavimo se tek na nekoliko misli poznatoga njemačkog teologa vlč. Romana Guardinija (Verona, 1885. – München, 1968.) koji o simbolici plamena ovako piše: „*Da, oganj je srođan životu. Najčvršći je to znak naše živuće duše. Slika je svega onoga što u duši doživljavamo: topao, svijetao, uvijek pokretan, za visinom težeći život. Kad gledamo kako plamen neprestano titra, kako ga svaki čuh zraka nagnе, a da ga ipak ne ugasi, kako bacа zrake svjetla i šalje valove topline - ne osjećamo li onda neku duboku srodnost s onim u nama što neprestano gori i svjetli, i gore teži, a što niske sile žele oboriti? I kad gledamo kako plamen prožme i oživi i preobrazi svu svoju okolinu, kako odmah postaje životno središte svega onoga što rasvjetljuje - nije li to slika tajanstvenog svjetla u nama, koje je na ovom svijetu zapaljeno da sve preobrazi, da svemu da neko žariše? Da, tako je. Plamen što gori, slika je nutarnjega što u nama plamti, slika napornoga, svjetloga, snažnoga, slika duha.*

Plamen u vječnom svjetlu – jesli ikad na to pomislio? To si ti. To označava tvoju dušu. Tvoju dušu označava...mora je označavati jer svjetlo samo po sebi ne govori, naravno, Bogu ništa. Ti ga moraš postaviti kao izraz svoga, s Bogom srodnog života. Nastoj oko toga! Ne ide lako. Ali, ako mu pristupiš bliže, poslije takvih trenutaka svijetle tišine, tada možeš mirno ići među ljude. Plamen ostaje i dalje na mjestu svete blizine i ti možeš reći Bogu: 'Gospodine, to je moja duša. Ona je uvijek kod Tebe!'“

(Priredio David Gortan)

U potresu srušeno ili oštećeno 76 crkvenih objekata Sisačke biskupije

Prema podatcima Ureda za odnose s javnošću Sisačke biskupije, u strahovitom potresu, u utorak, 29. prosinca 2020. godine, s epicentrom kod Petrinje, magnitudo 6,2 stupnja po Richterovoj ljestvici, oštećeni su brojni sakralni objekti i župne kuće u Sisačkoj biskupiji. Prema stanju od **18. siječnja 2021. godine** srušenih je ili teško oštećenih crkava (crvena oznaka) 17, veoma oštećenih crkava (žuta oznaka) 15, a djelomice oštećenih crkava 7. Crvenu oznaku nosi i 7 župnih kuća i samostana, a žutu 6. Također, srušene su ili oštećene i 24 kapele. **Ukupno 76 objekata.**

Srušene ili teško oštećene crkve (crvena oznaka):

1. Katedrala Uzvišenja Svetoga Križa u Sisku
2. župna crkva Uznesenja BDM u Gori

3. župna crkva Uzvišenja Svetoga Križa u Kravarskom

4. župna crkva svetog Jurja u Maloj Gorici

5. župna crkva (u obnovi) Ranjenoga Isusa u Maloj Solini

6. župna crkva svetoga Antuna opata u Odri Sisačkoj

7. župna crkva svete Marije Magdalene u Selima

8. crkva Pohoda Blažene Djevice Marije u Sisku

9. župna crkva svetoga Nikole i Vida u Žažini

10. župna crkva Blažene Djevice Marije Snježne u Dubrancu

11. župna crkva svetoga Martina biskupa u Pisarovinskoj Jamnici

12. župna crkva svetoga Antuna Padovanskog u Bučici

13. župna crkva svetoga Bartola u Hrastovici

14. župna crkva svete Katarine u Komarevu

15. župna crkva svetoga Roka u Kratečku

16. župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Pokupskom

17. župna crkva Pohoda Blažene Djevice Marije u Starom Farkašiću.

Veoma oštećene crkve (žuta oznaka):

1. crkva Uzvišenja Svetoga Križa u Bobovcu (župa Sunja)

2. župna crkva svete Katarine u Divuši

3. župna crkva svete Marije Magdalene u Donjoj Kupčini

4. župna crkva svetoga Ivana Krstitelja u Gornjoj Jelenskoj

5. župna crkva svetoga Antuna Padovanskog u Hrvatskom Čuntiću

6. župna crkva svetoga Nikole biskupa u Gušću

7. župna crkva svetoga Nikole biskupa u Lijevom Dubrovčaku

8. župna crkva svetoga Ilije u Maji

9. župna crkva svetoga Martina biskupa u Martinskoj Vesi

10. župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Pešćenici

11. župna crkva svetoga Lovre u Petrinji

12. župna crkva svetoga Maksimilijana biskupa u Posavskim Bregima

13. župna crkva svete Marte u Šišincu

14. župna crkva sv. Petra ap. u Ivanić-Gradu

15. župna crkva sv. Franje Ksaverskog u Voduševcu.

Detaljniji pregled i cijelu fotogaleriju porušenih i oštećenih crkava možete pogledati na internet-skim stranicama Sisačke biskupije (<http://www.biskupija-sisak.hr/>) ili na njihovoј službenoj Facebook stranici (<https://www.facebook.com/siscabiskupija/>). Na istim stranicama možete pratiti i aktualne potrebe Caritasa Sisačke biskupije.

„Mi smo ljudi nade i vjerujemo, kao što se već pokazala velika ljubav i solidarnost naših ljudi u čitavom svijetu, da će se i zajedničkim snagama i ljubavlju sve ono što je porušeno i izgraditi”, rekao je u jednoj zahvali dobrotvorima sisački biskup Vlado Košić.

Neka materijalne i duhovne potrebe ove ranjene mjesne Crkve i nama trajno budu na pameti, poduprimo ih svojim molitvama i djelotvornom ljubavlju.

(Sisačka biskupija (<http://www.biskupija-sisak.hr/>); foto: Stjepan Vego)

MONS. DRAŽEN KUTLEŠA POZVAO VJERNIKE NA SOLIDARNOST SA STRADALIMA U POTRESU

Apostolski upravitelj Porečke i pulske biskupije, nadbiskup koadjutor Splitsko-makarske nadbiskupije Dražen Kutleša uputio je 30. prosinca poziv vjernicima Porečke i pulske biskupije na solidarnost sa stradalima u razornom potresu koji je prije dva dana pogodio Sisačku biskupiju. Pozvao ih je da se odazovu akciji prikupljanja pomoći stradalima koja će trajati od 1. siječnja 2021. do blagdana Prikazanja Gospodinova, 2. veljače 2021. godine. Pismo nadbiskupa Kutleše prenosimo u cijelosti.

Draga braćo svećenici, redovnici i redovnice, dragi vjernici!

Iako smo daleko od epicentra višekratnih razornih potresa u Petrinji, Sisku, Glini i drugim mjestima Sisačko-moslavačke županije, tj. Sisačke biskupije i šire, naše misli i molitve su s braćom i sestrama s tih područja, a osobito s onima koji su izgubili život i njihovim obiteljima ili su pak ozlijedeni

i ostali bez krova nad glavom. Dok iz dana u dan, iz sata u sat pratimo tužne vijesti, istovremeno nas raduje reakcija mnogih ljudi u Domovini i izvan nje, koji su žurno počeli prikupljati nužnu pomoć za sve stradalnike.

S Caritasom Sisačke biskupije dogovoren je da računaju na našu pomoć u nekvarljivim namirnicama i higijenskim potrepštinama. Međutim, u ovom trenutku, zbog razorenosti i nedostatka skladišnog prostora i iseljenosti ljudi iz gradova i okolnih sela te nekontroliranog priljeva donirane robe, nisu je u mogućnosti zaprimiti. To nam daje vremena za organizaciju prikupljanja navedenog na području naših župa, te po njihovom pozivu dostaviti u trenutku kad im bude potrebno.

No, moramo znati da će pogodenim krajevima i stradalim osobama pomoć trebati kontinuirano i na duže razdoblje. Stoga vjerujemo da ćemo biti spremni odazvati se i pozivima kada započne obnova domova, crkava, škola, bolnica i ustanova te čitavih naselja kao i povratak života u te krajeve. Pozivamo sve župe, vjernike i ljude dobre volje u našoj Porečkoj i Pulskoj biskupiji da se odazovu akciji kojom

će Caritas Biskupije Porečke i Pulske prikupljati novčanu pomoć za stradale u potresu.

U nedjelju, 10. siječnja 2021. godine, u svim župama i crkvama naše Porečke i Pulske biskupije prikupljena milostinja za vrijeme svetih misa bit će za stradale u potresu.

Neka se u crkvama, na vidljivom mjestu, postave kutije u koje vjernici mogu dati svoj prilog za čitavo vrijeme trajanja akcije. Akcija počinje 1. siječnja 2021. godine i trajat će do blagdana Prikazanja Gospodinova, 2. veljače 2021. godine.

Sva prikupljena sredstva se uplaćuju na račun:

CARITAS BISKUPIJE POREČKE I PULSKE

OIB: 80996102421

Dobrilina 6, 52000 PAZIN

IBAN: HR7124020061100753198

(kod Erste bank)

Poziv na broj: HR00 33

Opis plaćanja: Za potresom pogoden područja

Neka Gospodin obilno blagoslovi darivatelja i one kojima je dar namijenjen!

POMOZI

STRADALIMA U POTRESU

U PETRINJI I SISKU

IBAN: HR0523400091100080340

POZIV NA BROJ 12-20.

ZA UPlate IZ INOZEMSTVA

SWIFT/BIC: PBZGHR2X

Hrvatski
Caritas

Priznanje za više desetljeća volontiranja u Caritasu

„Svaki dan učini jedno dobro djelo“ rečenica je, nadahnuta Evanđeljem, koju često nalazimo kao zapis iz duhovne ostavštine mnogi poznati Božiji ugodnika. No, to je misao vodilja i u životu mnogih drugih, „običnih“ ljudi, koji jednostavno nastoje proći ovom zemljom čineći dobro. Osobito nakon prirodnih katastrofa koje su pogodile neke dijelove naše zemlje, često se čuje o djelovanju volontera, riječ koja je, ako bolje razmislimo, ušla u naš uobičajeno leksički uzus ne tako davno. No, jednostavno ‘činiti dobro’ nešto je što u čovjeku postoji jako, jako dugo. I u vremenima kada se o volonterstvu nije raspravljalo, ni u medijima, ni u svakidašnjem životu, uvijek je postojao pojma pomaganja.

Postoje ljudi koji, bez posebnih naziva, članstava u udrugama i priznanja, imaju tijekom cijelog života posebno na srcu pomagati potrebitima. Kada se ta sklonost susretne s potrebom biskupijskoga Caritasa koji je u teškim vremenima Domovinskoga rata trebao osobu koja bi se tome mogla posvema posvetiti, nastane više desetljeća dug volonterski staž. Zato je Caritas Porečke i Pulsko biskupije odlučio, u došašću prošle, 2020. godine, dodijeliti priznanje Srećko Rojniću za gotovo tri desetljeća aktivnosti u radu Caritasa.

Tim povodom, na nagovor ravnatelja dijecezanskoga Caritasa preč. Željka Zeca, za potrebe Tiskovnoga ureda, Srećko Rojnić ispričao nam je svoju životnu priču.

Teško djetinjstvo, obilježeno tragedijama

Rođen je 1934. godine u selu Bokodići, na području župe Svetvinčenat. „Cijeli svoj život živim zahvaljujući Bogu i mojim pokojnim roditeljima na daru života i na daru vjere“, prisjeća se g. Srećko. „Djetinjstvo su mi obilježile dvije velike tra-

gedije u obitelji, prva je nestanak oca Josipa kojeg je tadašnji režim odveo iz obiteljske kuće u veljači 1944. godine i od tada mu nestaje svaki trag. Nedugo nakon toga, iste godine, moga su brata odveli u zarobljeništvo prilikom racije na pruzi Pula – Čabrunići – Krančići.“

Rad u poštanskom uredu

Nakon toga ostao je živjeti s majkom u velikom siromaštvu. Niže razrede pohađao je u rodnim Bokordićima, a malu maturu završio je u Kanfanaru. „Potom sam započeo volontirati u poštanskom uredu u Svetvinčentu kod pokojnoga Josipa Sinčića i tako se ospособio za službenika u pošti; položivši ispite u Zagrebu, zaposlio sam se u pošti u Svetvinčentu.“

Nakon godinu i pol rada pozvan je na odsluženje vojnoga roka u Beograd, a nakon toga primljen je u radni odnos u pošti u Puli gdje ostaje do umirovljenja. „Tako sam zbrinuo i zdravstveno osigurao sebe i majku koja je živjela sa mnom u podstanarstvu“, prisjeća se g. Srećko.

Život uz Svetište u Šijani

Cijeli je njegov život bio značajno obilježen čvrstom vezom s Crkvom. „Na svetu misu odlazio sam u Svetište Majke Božje od Milosti u Šijani. Ondje sam upoznao pok. fra Pavla Dodića i časne sestre Kćeri Milosrđa TSR sv. Franje. Časna sestra, sada pokojna, Emanuela Giro pomagala je mojoj bolesnoj i slabovidnoj maj-

ci i brinula se o njoj dok sam ja bio na poslu.“

Godine 1967. započeo je volontirati i pomagao je fra Dodiću oko završetka obnove zvonika. Svetište u Šijani bilo je tijekom povijesti izuzetno značajno u vjerskome životu vjernika Pule pa su mnogi od onih koji su otišli u poratnome vremenu ostali za nj posebno vezani te su rado pomagali donacijama. Osim financijskih donacija slali su i odjeću i obuću, od čega bi dio često bio proslijeden brodom u franjevačku provinciju u Zadar. „To je bio početak moga karitativnog rada“, prisjeća se g. Srećko, „a kada je fra Dodik premješten u Rovinj, svoj sam karitativni rad nastavio s časnim sestrama koje su tada djelovale pri Svetištu u Šijani.“

FSR i Caritas – dva velika životna obilježja

U Svetište dolazi služiti misu fra Andrija Bilokapić, sadašnji provincial u Zadru. Zahvaljujući fra Bilokapiću i časnim sestrama, ušao sam u zajednicu Franjevačkoga svjetovnog reda (FSR). Prve zavjete položio sam 1980. godine i do današnjeg dana ostao sam član FSR. Za vrijeme Domovinskoga rata FSR je vodio fra Matija Matošević. Ja sam se tada, kao i mnogi drugi iz redova FSR-a, javio kao volonter za rad u Caritasu.“

Caritas nakon nekoga vremena biva premješten u samostan sv. Franje, vodio ga je fra Đuro Vuradin. Godine 1994. voditelj Caritasa postaje vlač. Miroslav Milovan, a iste godine Caritas seli u prostor bivše

vojarne na Marsovu polju 64. „Tu sam kao volonter radio do kraja rujna 2020. godine, odnosno punih 27 godina. U mjesecu listopadu iste godine predao sam ključeve i kompletan arhiv preč. Željku Zecu, sadašnjem ravnatelju Caritasa Porečke i Pulske biskupije.“

No, nije samo Caritas bio njegovo područje djelovanja u Crkvi. Od laskom časnih sestara iz Svetišta u Šijani, postao je sakristan u Svetištu.

Priprema hostija

Između ostalih sjećanja g. Srećko posebno se rado prisjeća vremena kada je sudjelovao u pripremi hostija. „Kada su časne sestre u Pazinskom kolegiju prestale peći hostije za potrebe biskupije, mons. Bogetic obratio se Župi sv. Antuna te smo se za to javili jedna članica Neokatolickog puta, jedna članica Franjevačkoga svjetovnog reda i ja. Prostor nam je osigurao mons. Marcel Krebel, tadašnji župnik Župe sv. Pavla apostola. Biskup Bogetic nabavio je aparate i započeli smo peći hostije za potrebe cijele Biskupije. Iako već dugo nisu u uporabi, ti su aparati još kod mene te ih želim predati ravnatelju dijecezanskoga Caritasa, preč. Zecu.“

Zahvale

Za svoje je karitativno djelovanje, ali i općenito aktivno sudjelovanje u životu Crkve g. Srećko višestruko nagrađen, dodijeljeno mu je: Zahvalnica Sestara Kćeri Milosrđa TSR sv. Franje blažene Marije Petković (2003. godine), Biskupijsko priznanje pri Župi Gospe od Mora

(2005. godine) te Zahvalnica Caritasa Porečke i Pulske biskupije (2020. godine).

U franjevačko zajedništvo Provincije sv. Jeronima sa sjedištem u Zadru primljen je 2015. godine, što je popraćeno uručenjem prigodne povelje.

O završetku jedne duge etape u svome životu g. Srećko izražava zahvalnost svima s kojima je blisko surađivao tijekom čitavoga vremena svoga volontiranja, a posebno pok. fra Pavlu Dodiću, pok. fra Ignaciјu Jakoviću, pok. biskupu Antunu Bogetiću, pok. vlač. Miroslavu Milovanu, provincijalu fra Andriji Bilokapiću, apostolskom upravitelju mons. dr. Draženu Kutleši, bivšim voditeljima Svetišta u Šijani fra Stanku Škunci, fra Nikici Devčiću, fra Bojanu Rizvanu, sadašnjem voditelju Svetišta u Šijani fra Jobu Mikoliću, bivšem voditelju Caritasa u Puli fra Đuri Vuradinu, župniku Župe sv. Antuna u Puli fra Gabrielu Škiboli te sadašnjem ravnatelju Caritasa Porečke i Pulske biskupije preč. Željku Zecu. Posebno veliku zahvalu upućuje sestraru karmelićankama, klauzurnim sestraru koje su živjele u Juršićima od 1964. do 1978., a sada su u Levanjskoj Varoši kod Đakova, posebno s. Dobrili Marić.

I mi ovom prigodom zahvaljujemo g. Rojniću na tome što je s nama podijelio svoja sjećanja, kao i na dugogodišnjem djelovanju u Caritasu te mu u budućnosti želimo obilje milosti i Božjega blagoslova.
(G. Krizman)

Posjet Kući milosrđa

Na spomendan sv. Silvestra pape, 31. prosinca 2020. godine, ravnatelj Biskupijskoga Caritasa vlač. Željko Zec, u pratnji suradnika, posjetio je Kuću milosrđa u Majmajoli. U skladu s epidemiološkim preporukama, ispred kuće slavljenja je sv. misa, u zajedništvu s djecom i djelatnicima Kuće. Tom su prilikom upućene molitve za sve članove obitelji djece koja borave u kući, za djelatnike, kao i za sve dobrovlore koji sudjeluju u njezinu uspješnu radu. Djeci je upućen poziv i poticaj da marljivo uče i nastoje u dobru vladanju te da žive u spoznaji kako nisu napušteni. Nakon blagoslova djeci je uručen dar djelatnika Valamar Riviere d. d. iz Poreča, koji su darove prikupljali tijekom došašća. Uz želju za mnogo sličnih susreta, pozdravom i osmijehom krenuli smo u novu godinu. (Caritas Porečke i Pulske biskupije)

Antoine de Saint-Exupéry, Mali princ

Nada Galant, Minji kraljić, odlomak prijevoda na žminjski dijalekt

XIII.

Četrti planet je bi od šloveka od vele afari. Tajstvo je imie tako čuda dela da ni riva ni glavo dignut kat je priša minji kraljić.

– Dobar dan – mu je reka uon. Van se je zagasi španjulet.

– Tri i dva je piet. Piet i sedan je dvanajs. Dvanajs i tri petnajs.

Dobar dan. Petnajs i sedan je dvajset i dva. Dvajset i dva i šies dvajsosan. Niman ga lazno opet nažgat. Dvajset i šies i piet je trideset i jedan. Uh! To je, znači, pietstuo i jedan milijuon i šiestuo i dvajset i dva miljara i sedanstuo i trideset i jedan.

– Pietstuo milijuoni česa?

– A? Još si tu? Pietstuo i jedan milijuon...ne znan drugo... Iman toliko dela! Ja san, znaš, ozbiljan šlovek, ne bavin se štupidecami! Dva i piet je sedan...

– Pietstuo milijuoni česa?
– ponovi minji kraljić ki nikat va živote ni pušti ča pitanje ko je jedan put pita.

Poslovni šlovek je zdiga glavo:

– Oveh pedeset i četira leta, koliko bivan na ovien planete, so mi šakali samo tri puti. Prvi put pret dvajset i dva leta, kat je, ki zna ot kuot, pâ neki hruš. Toliko je brnčie da san četiri put žbalja va račune. Drugi put je bilo pred jedanajs liet, kat so me ulovila križa. Premalo se kriečen. Niman lazno za šiečat. Jas san, znaš, ozbiljan šlovek. I eko... sada, treti put! San reka, donki, pietstuo i jedan milijuon...

Milijuon česa?

Poslovni šlovek je kapi da ni spaša da će ga puštit na mire:

– Mušić?

Ma ne. Ono minjo laščato ča sanjajo svi lahkodielci. Ma ja san, znaš, ozbiljan šlovek!

Niman lazno za to.

– Aha! Zvezdi?

– Jušto. Zvezdi.

– I ča delaš z pietstuo milijuoni zvezdi?

– Pietstuo i jedan milijuon i šiestuo i dvajset i dva miljara i sedanstuo i trideset i jena. Ja san ozbiljan šlovek, znaš, ja san juš.

– A ča delaš s temi zvezdami?

– Ča delan š njimi?

– Ja.

– Nič. Iman ih.

– A čigove so one? – mu reče oštros poslovni šlovek.

– Ne znan. Ničigove.

– Oniput so moje, aš san se ja to prvi domisli.

– Ča to ni dosta?

– Donki da ča. Kat najdeš dijamant ka je ničiguof, je tuo. Ku najdeš otok ka je ničiguof, je tuo. Kat se prvi nešto spensaš, to patentiraš, i onda je to tvoje. A ja iman zvezdi aš njenemu prvo mene ni palo na pamet da bi ih moga imet.

– Istina je – je reka minji kraljić. – I ča delaš š njimi?

– Gospodarin. Ih brojin i prebrajan – je reka poslovni šlovek. – To je teško. Ma ja san ozbiljan šlovek!

Minji kraljić još ni bi kurentat.

– Ku iman šijarpo, moren jo stavit okoli vrata i imet sobon. Ku iman ruožico, moren jo pobrat i ziet sobon. Ma ti ne moreš pobrat zvezdi!

– Ne, ma ih moren stavit va banko.

– Ča to znači?

– To znači da na kušćiće harti napišen koliko ih iman. I zaključan harto va kaštin.

– I to je sve?

– To je dosta.

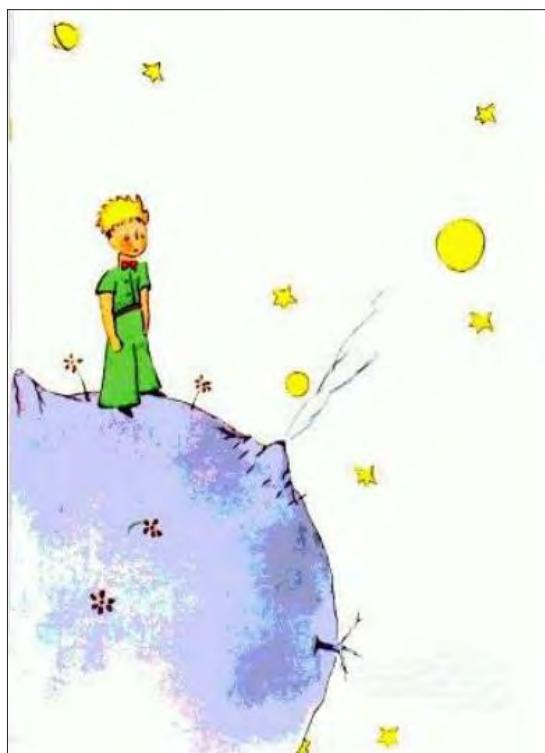
„Naredno“, popensa minji kraljić, „dosta onako pjesnički. Ma ni preveć serijo.“

Minji kraljić je za ozbiljne stvari pensa zasien drugajče od vele.

– Ja – doda još – ja iman ruožico ko svaki dan zalievan. Iman tri vulkani ke čistin jedanput na šetemano. Čistin i onega zagašenega. Nikat se ne zna. I mojien vulkanon i moje ruožice je korisno ča ih iman. Ma ti nisi korisan zvezdan...

Slovek od vele afari da će nešto reć, ma ni zna ča, pak je minji kraljić uša.

„Veli so zaspravljje, zasien čudni“
– je pensa s puoten minji kraljić.

– Ti imaš zvezdi?

– Ja.

– Ma već znan za kralja ka...

To je zasien drugajče.

– A za ča ti rabi to ča imaš zvezdi?

– Zato da buden bogat.

– I ča ku si bogat?

– Kupujen nove zvezdi, ku ih ki najde.

„Ovajsti tuka“, reče va sebe minji kraljić, „razumie deboto koliko i oni muoj pijnac.“

Još ga je malo nešto popita:

– Kako neki more imet zvezdi?

NEOBIČAN KIP SVETOGLA JOSIPA

Ovu je godinu minuloga 8. prosinca papa Franjo apostolskim pismom „Patris corde“ „Očinskim srcem“ proglašio „Godinom svetoga Josipa“. Povoda je Papa imao više. Jedan je i što je papa Pio IX. prije 150 godina 8. prosinca, na zahtjev mnogih koncilskih otaca Prvoga vatikanskog koncila 1868. – 1870., svetoga Josipa proglašio „zaštitnikom opće Crkve“. Kasnije su redom pape svetoga Josipa isticali kao moćnoga zaštitnika u borbi protiv bezboštva, zaštitnika odgojitelja i obitelji. A Pio XII. 1955. proglašio ga je zaštitnikom radnika. Papu Franju je, kako izričito kaže u svojem Apostolskom pismu, potakla i epidemija Covid-19, kada se mnogi liječnici, sestre i drugo medicinsko osoblje, i mnogi drugi, tiho, samozatajno, i uz opasnost po vlastiti život brinu za zaražene bolesnike, za opće dobro i ne dolaze na naslovnice pa njih

na poseban način želi staviti pod zaštitu svetoga Josipa.

Razlog je ovih redaka što se u Zbirci sakralne umjetnosti u Vodnjanu čuva vrlo neobičan kip svetoga Josipa s „rascvjetalim štapom“. Kip je bio na međunarodnoj izložbi „Božić u Areni“ u veronskoj Areni 1986. godine. Među pristiglih oko 400 jaslica iz raznih dijelova svijeta, naš je kip bio vrlo zapažen. Tamošnjii su stručnjaci u apokrifnim spisima pronašli obrazloženje svetoga Josipa s „rascvjetalim štapom“.

Naime, sveti Joakim i Ana jednogodišnju su kćer Mariju prikazali u Hramu. Za njen se odgoj i školovanje brinuo veliki svećenik. Kad je Marija odrasla, veliki je svećenik mislio kako ju udati. Potaknut nutarnjim nadahnućem, pozva u Hram sve slobodne mlađice iz Judeje. Među njima je bio i Josip. Čim je Josip prekoračio prag Hrama, njegov je štap procvjetao. To je velikom

svećeniku bio znak da Marija kao zaručnica pripada Josipu. Na drugom mjestu umjesto „kao zaručniku“, piše „kao čuvaru“. Što je dalje bilo, znamo. Tako je nepoznati kipar ovjekovječio razrješenje otajstva kojim je započelo naše Spasenje.

Ljuba i Stanko Turčinović proslavili dijamantni jubilej braka

Uoči dijamantnog jubileja, 11. siječnja 2021. svetom misom zahvalnicom u župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja, u krugu župljana, Ljuba i Stanko zahvalili su za 60 godina zajedničkog života i proslavili svoj dijamantni jubilej braka. Što zbog epidemioloških mjera, što zbog svoje skromnosti i jednostavnosti, oni nisu htjeli nikakvu svečanost, samo su htjeli Bogu zahvaliti.

Župnik je, nadovezujući se na dnevno evanđelje, progovorio o njihovom braku kao odazivu na poziv Gospodinov na obraćenje. „To evanđelje govori kako je Gospodin započeo naviještati radosnu vijest i pozivati na obraćenje, pozvao je svoje prve učenike. I oni su pošli za njim. Znademo da taj njihov odaziv, nije prošao bez poteškoća i bez padova. Ali ustažali su i kajali se za svoje pogreške

i molili Gospodina da im pomogne, sjetimo se samo sv. Petra kad počeo tonuti u vodu kako je molio Gospodina da ga spasi (Mt 14,30), a na drugom mjestu svi su moliči ‘Gospodine umnoži nam vjeru’ (Lk 17,5). Ipak su ustrajali i ostali uz Gospodina i izvršili svoje poslanje“, naglasio je župnik. „Petar i Andrija, Ivan i Jakov i ostali apostoli to su učinili prije dvije tisuće godina. Tako su se Ljuba i Stanko prije šezdeset godina odazvali Gospodinu i pošli za njim i danas ga slijede. Zato je dobro da mu zahvale. Gospodinu nije naša hvala potrebna, niti on po našim hvalospjevima biva veći, ali mi stječemo milost i pomoć od Gospodina. Stoga dok danas zajedno s našim jubilarima Bogu zahvaljujemo na njegovim darovima i milostima kojima ih je pratio u njihovom živo-

tu, molimo ga da ih dalje prati, da u radosti i miru provode dane svoga zemaljskoga života, te da postignu sretnu vječnost. Isto tako molimo za današnje mlade, da potaknuti primjerom ovih jubilaraca, osjete Gospodinov poziv i da stvaraju nove obitelji te da tako slijede Gospodina.

Dobro je da ovakav događaj dobije na važnosti, jer dok je prije bilo normalno da ljudi žive u braku, danas se to proglašava zastarjelim i zaostalim, a naglašava se samostvarenje, karijera i ovosvjetska slava. Zato, hvala Bogu da među nama imamo tako dobre i drage ljude koji žive svoj vjernički život i svjedoče kako su s Božjom pomoći doživjeli ove lijepе godine i da se sjećaju samo lijepih događaja iz života, a ono što je bilo teško danas ne izgleda tako strašno“, zaključio je župnik. (G. Krizman)

BAZILICA SV. AGNEZE U MUNTEJANI

*Mrež kamikon i trnjon zereštenen
oltaru spod granja
usrid boške Muntejane
molitva se slaže
Moli za nas sveta Janja
I danas kaј nikad nevini pate
Moli za nas kako si molila za naše
pretke
ud stolitja sedmoga
srčane Hrvate*

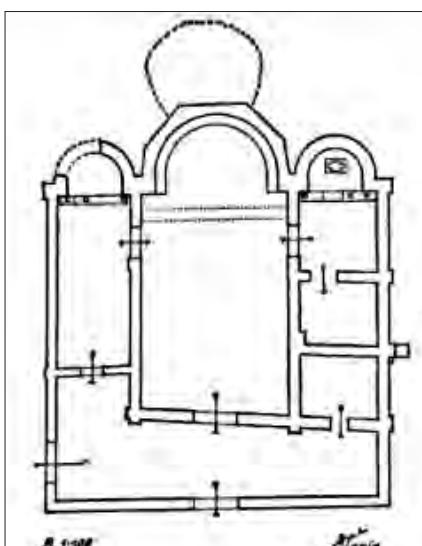
*Ne pozabi na siromahe i sirote
ni vne ča su zabili ki su
i ča su
ma još vajk su tote
ugnjišća stara se ne gasu*

U jesen 1972. počela su arheološka iskapanja na lokalitetu brežuljka Muntejana tragom pronađenih kamenih ulomaka kod mještana sela Anžići pokraj Rapavla. U prosincu 1973. godine sondažnim iskapanjem toga lokaliteta otkriveni su ostaci zidova starokršćanske bazilike. Arheološki je lokalitet otkrio i projekt istraživanja vodio kustos Zavičajnoga muzeja Poreštine dr. sc. Ante Šonje. Prema njegovoju tezi, nazivi brežuljka Muntejana i

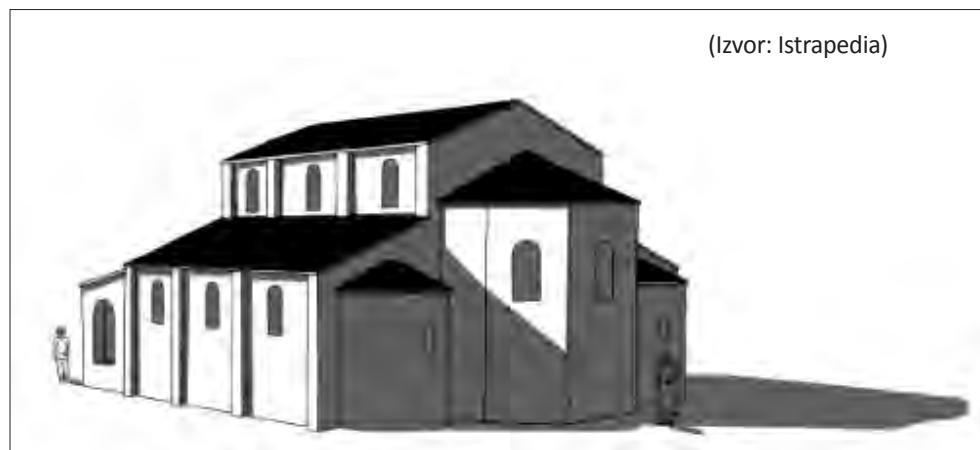
selo Anžići potječu od prvobitnoga imena istražene bazilike. Prema tome, ova je crkva bila posvećena sv. Janji, tj. sv. Agnezi, starokršćanskoj djevici i mučenici. Bazilika je duga 18,50 m i široka 15,70 m. Nađeni su ostaci podnih mozaika u svim prostorijama, osim u narteksu i prostoriji za čuvare. Bazilika je s istočne strane imala tri apside: pokrajnje apside polukružne s vanjske i unutrašnje apside, a srednja je apsida s vanjske strane bila poligonalna na pet strana. Prema izgledu bazilika u Muntejani potpuno oponaša tlocrt i izgradnju prvoga kata biskupije Eufrazijeve bazilike u Poreču. Jedna i druga pokazuju karakteristike ranobizantske arhitekture koja se razvila u Konstantinopolu. Kapitel stupača

i ulomci pluteja oltarne pregrade izrađeni su od grčkoga mramora u kamenolomu na otoku Prokonosu u Mramornom moru kod Carigrada, kao i mramor Eufrazijeve bazilike u Poreču. Kapitel i ulomci pluteja istoga su stila kao i ogradna pregrada porečke bazilike (6. st.). Štukatura u podnožju apsidalnoga luka istoga je stila. Znači bazilika u Muntejani datira kao i Eufrazijeve bazilika, u sredinu 6. st. Dao ju je podići biskup Eufrazije i on ju je opremio crkvenim namještajem. Ukras podnoga mozaika bazilike u Muntejani odaže rad lokalnih mozaičara. Njene su zidove zidali lokalni graditelji prema domaćem načinu zidanja, a prema projektu carigradskoga arhitekta kojemu je biskup Eufrazije bio povjerio restauraciju prostora predeufrazijevske bazilike. Prema nalazu hrbina ranosrednjovjekovnih posuda u narteksu, bazilika je napuštena početkom 7. st., u vrijeme kad su Slaveni – Hrvati došli na Poreštinu, naselivši se uz Slavensku cestu, od koje je Muntejana udaljena oko 1 km. Primivši kršćanstvo, Hrvati su je tijekom 9./10. st. barem djelomice obnovili. O tome svjedoče ostaci prezidanoga oltara u apsidi južne pastoforije i temelji zvonika. (Tomislav Milohanić)

(Izvor: Istrapedia)

Muntajana (Anžići), tlocrt
ostataka ranobizantske crkve
prema Ante Šonje

Muntajana (Anžići), moguća rekonstrukcija izgleda ranobizantske crkve (crtež Ivana Matejčića prema tlocrtu Ante Šonje)

TOMISLAV MILOHANIĆ: SVJETLOKAZI

Idok nas vrijeme troši, mi se opiremo tražeći ravnotežu u egzistiranju svakodnevice koja vrluda jer joj izmiče stabilnost, i tako se zaplećemo u bizarne i neočekivane parodokse u kojima ne prepoznajemo dvostrukosti našeg bića. Tu ne pomaže ni raskoš imaginacije jer smo blokirani svakovrsnim zabranama. A onda se pojave osobnosti koje sve to osvijetle drugim, poetskim osvjetljenima. I tada se na sceni neuravnoteženoga i nemilostivog Života pojavi pjesnik i obnavlja „dodire svjetlosti“. Upravo to je u svojoj novoj knjizi pjesama *Svjetlokazi* osmislio pjesnik Tomislav Milohanić, poznati istarski i hrvatski pjesnik, prozaik i putopisac. Pjesnikova imaginativna memorija razotkriva, razmiče istarske *kunfine* i autentičan istarski, čakavski izričaj: „Zagreben malo dimbjje spod kore / Zadaje ditinstvo na smličak i dibju lozu“ (*Zagreben malo dimbjje spod kore*).

Tako se taj osebujni, slojevit i slikovit čakavski idiom gnijezdi u zavičaju djetinjstva. Blagotvorna pripadnost uspomenama i sjećanjima na mirise djetinjstva (kad nam se čini da bismo mogli dohvatičiti dugu / *babin pas*), pomaže nam da živimo život osmišljenog jezika: „fundarin šterne / mojega srca / skuplja zlatne fundaće / z vruje pijen verše / i šire se šire / za zgoron umire / sve svitljije mać“ (*Zlatne fundaće*).

Pjesnik Tomislav Milohanić podijelio je svoju zbirku *Svjetlokazi* u šest simboličkih, metaforičkih ciklusa da se škurina koja raspinje čovjekoljublje lakše podnosi: *Za staknuti organj, Slapovita šutnja, Umjetnikov put križa, Sonetni adventski vijenac, Iskrenje i žuborenje, Svjetlokazi*. U ovoj raskošnoj izloženosti pjesama pjesnik je našao „kus sebe i deboto cilega“. On u nijansama živi život materinskoga, čakavskog jezika: „Za ča je dite rojenu zviklo, / A najlipši cvit reste z kamejna?“ (*Tri bote ča*).

I u razgranatom svijetu štokavskog idioma naš pjesnik je „meštar ud ver-

TOMISLAV MILOHANIĆ

Svjetlokazi

MAJKA KNJIŽNICA Društva hrvatskih književnika

si“. Njegove poetske želje „obljeću svjetiljke nadahnua“ u kojem „ni čuđenja nisu netragom odnesena“ (*Tapkaju djetinjstva*). Ono po čemu je Tomislav Milohanić nedvojbeno svoj, njegova je ustrajna žudnja za bivstvovanjem u kojem će prevladati sklad čovjekoljublja nad kojim će bdjeti blagoslov Stvoritelja. Pjesnikov fedeistički odnos prema mijenama svijeta njegovo je duhovno uporište, njegova poetska čarolija ravnoteže. Bilo da je riječ o pregnantnim dosezima haiku-pjesama („na zategnutu strunu / između zvona i bola / zacrunkuta ptica“) ili o imaginativnoj harmoniji soneta („svak se sebi vraća svome ognjištu / zapaliti organj razgrnuti tminu“ (*Svjetlo u noći*)), pjesnik Tomislav Milohanić, svjestan „isukanih oštrica plača“, kad vrijeme ruje i „nagrize nerodene žudnje“, pronalazi silinu imaginacije što dopušta živjeti život koji bi usprkos „kmicama i škrinama“, mogao biti lijep: „prvi odsjaj rose / rosio te radošcu / i novom dozom odlučnosti / da sunce na rame baciš / i zapjevaš pod oblacima“ (*Da zapjevaš pod oblacima*).

(Ljerka Car Matutinović)

U Labinu prikupljena pomoć za stradale u potresu

U akciji labinskog dekanatskog Caritasa, koja je započela 28. prosinca 2020. god., prikupljalo se nekvarljivu hranu, higijenske potrepštine, deke, poplune, grijalice i radijatore. U srijedu, 13. siječnja 2021. god. ova je akcija privredna kraju te se u petak, 15. siječnja, sve prikupljeno odvezlo u skladište biskupijskog Caritasa u Pazin. Odatle će pomoći za ugroženo stanovništvo nastrandalo u potresu na Baniji biti prevezena u Caritas Sisačke biskupije. I dalje se nastavlja sakupljanje novčanih sredstava u škrabicama koje su postavljene za tu namjenu u crkvama. Osim finansijskih i materijalnih sredstava, braća i sestre iz ugroženih područja su potrebni naših molitava. Prikazujmo ih Gospodinu da im podari snage i milosti da izdrže sve nevolje i kušnje u kojima se nalaze. (LB)

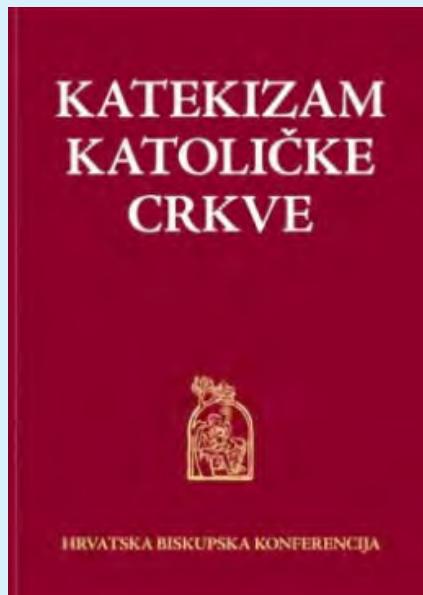

Samo jedna vjera

172 Vjekovima već, u mnogim jezicima, kulturama, narodima i nacijama Crkva ne prestaje ispo-vijedati svoju jedinu, od jednoga Gospodina primljenu, po jednom krštenju prenošenu vjeru, duboko osvjeđočena da svi ljudi imaju samo jednoga Boga i Oca.

813 Crkva je jedna po svom izvoru. „Vrhunski obrazac i počelo tog otajstva jest jedinstvo u Trojstvu osoba jednoga Boga Oca i Sina u Duhu Svetom.“ Crkva je jedna po svom Utemeljitelju: „Utjelovljeni je Sin svojim križem sve ljude pomirio s Bogom, ponovno uspostavivši jedinstvo svih u jednom Narodu i u jednom tijelu.“ Crkva je jedna po svojoj „duši“: „Duh Sveti, koji prebiva u vjernicima i svekoliku Crkvu ispunjava i njome ravna, tvorac je čudesnog zajedništva i sve tako pri-sno u Kristu povezuje, da je počelo jedinstvo Crkve.“ Vlastito je samoj biti Crkve da bude jedna: „Kojeg li čudesnog otajstva! Samo je jedan Otac svemira, samo je jedan Logos svemira i samo jedan Duh Sveti, istovjetan posvuda; i samo je jedna Djevica postala majkom, i volim je zvati Crkvom.“ (Klement Aleksandrijski)

173 Sveti Irenej Lionski, svjedočok ove vjere, kaže: „Crkva, mada rasprostranjena po svem svijetu kao da ima samo jedna usta.“ Do nakraj zemlje, primivši vjeru od aposto-

la i njihovih učenika (...), pomno čuva taj navještaj i tu vjeru i kao da stanuje u istoj kući, vjeruje na isti način kao da ima jednu dušu i jedno srce; i istine vjere propovijeda, uči i predaje jednim glasom.

830 Riječ „katolička“ znači „sve-opća“, u smislu „cjelokupnosti“ ili „cjelovitosti“. Crkva je katolička u dvostrukom smislu: katolička je jer je u njoj prisutan Krist. „Gdje je Krist, tu je Crkva katolička.“ U njoj postoji punina Kristova Tijela sjedinjena sa svojom glavom, što znači da ona od njega prima puninu sredstava spasenja što ih je On htio: isповijedanjem prave i potpune vjere, cjelovit sakramentalni život

i službu svetoga reda u apostolskom nasljdstvu. Crkva je u tom osnovnom smislu bila katolička na dan Duhova i bit će uvijek, sve do dana ponovnoga dolaska Gospodnjega.

174 „Iako su u svijetu jezici raznoliki, sadržaj je Predaje jedan te isti. I nemaju druge vjere i druge Predaje Crkve osnovane u Germaniji, ni one u Iberija ili one u Kelta ili one na Istoku, u Egiptu, u Libiji, ili one koje su u središtu svijeta.“ „Istinit je dakle i pouzdan navještaj Crkve, jer ona cijelome svijetu pokazuje samo jedan put spasenja.“

78 To živo prenošenje zbiva se po Duhu Svetom, i ukoliko je zasebno od Svetoga pisma, iako s njime ipak najuže povezano, naziva se „Predajom“. Po njoj „Crkva u svom naučavanju, životu i bogoslovju po-stojano održava i svim naraštajima prenosi ono što jest, sve što vjeruje.“ „Naučavanje Svetih Otaca svjedoči o životnoj prisutnosti te Predaje: njezino se bogatstvo slijeva u djelovanje Crkve vjernice i moliteljice.“

175 Vjeru što smo je od Crkve primili, brižno čuvamo. Kao kakvo dragocjeno blago, zatvoreno u vrsnu posudu, vjera se po djelovanju Duha Božjega neprestano pomlađuje te čini da se pomlađuje i posuda koja ga sadrži.

„Morate znati što vjerujete!“

„Morate znati što vjerujete! Morate svoju vjeru tako precizno poznavati kao što IT stručnjak poznaje operativni sustav računala. Morate je razumjeti kao što dobar glazbenik poznaje svoj glazbeni komad. Da, morate u vjeru biti puno dublje ukorijenjeni nego generacija vaših roditelja kako biste se mogli snažno i odlučno oduprijeti izazovima i napastima ovoga doba. Treba vam božanska pomoći da se vaša vjera ne sasuši kao kaplja na suncu, ako nećete da vas zavodljivost potrošačkoga društva ne nadvlada, da vam pornografija ne utopi ljubav, da vas slabosti ne izdaju i ako ne želite izdati slabe i žrtve ostaviti napuštenima.“ (Benedikt XVI., *Predgovor Youcata*)

Kad žena „zapovijeda”

Služim se knjigom „Sveci kroz crkvenu godinu” Pietra Lazzarinija. O nekim svetcima i sveticama ima stvarno malo podataka jer autor nastoji slijediti činjenice, a legendarne primje-se koristi vrlo suzdržljivo, tako da mu možemo dati povjerenje kad nam predstavlja neki sveti lik, iako bismo voljeli da ga je malo „nakitio” svojom maštom, kako bi tekst bio „pitkiji” i „sočniji”. No, ako se malo zadubimo u činjenice, možemo naći mnogo iznenadenja i neočekivanih sadržaja, neočekivanih za stereotipni pristup povijesti.

Tako me zaintrigirao primjer ove svetice: Brigit Irske, redovnice. Vjerujem da ćete, poštovani čitatelji, i vi pomisliti da je riječ o puno poznatijoj Brigiti, onoj Švedskoj, ali nije.

Brigita Irska živjela je u petom stoljeću. Njezinu je zemlju Irsku evangelizirao sv. Patrik. U vrijeme njegove smrti ona je imala samo šest godina. Po običajima onoga vremena ona se već u nježnoj dobi posvetila Gospodinu. Kao takva stasala je do snage da utemelji jedan od prvih irskih

samostana kojem je postala opatica. Bilo je to nedaleko mjesta Kildare, kakvih šezdeset kilometara udaljenog od Dublina. Ona je nastavila djelo evangelizacije svetoga biskupa Patrika. Njezin legendarni lik tvori neku vrstu poveznice između poganskoga keltskog svijeta i kršćanstva u samim njegovim početcima. Unatoč današnjem prevladavajućem muškom poimanju vođenja institucija u Crkvi, a i u svijetu, Brigit je bila upraviteljica ne samo ženskih nego i muških samostana. U keltskoj Crkvi bilo je moguće da jedna iznimna žena ima takvu ulogu. I muškarci se nisu bunili! Prema nekim drevnim njezinim životopisima, Brigit je znatno utjecala na život mje-snih keltskih crkava, koje su bile skrenule natrag prema drevnim plemenskim strukturama te su se naglo našle gotovo odijeljene od rimskoga crkvenog života. Dok su se u latinskom svijetu uzvisivali moć i bogatstvo kršćanskih pravaka, sveti su se Kelti naprotiv isticali svojim pastoralnim sposobnostima. Primjerom prednjači sveta Brigita koja je poklonila

mač svoga oca nekom gubavcu svjedočeći time kako njezina duhovna vlast ne počiva na agresivnosti i svjetovnoj moći, nego na milosrdju i sućuti.

Povijest sveopće Crkve pamti mnoge žene poslije Brigte koje su snažno utjecale na svoje vrijeme snagom duha, odanosti, predanja i ljubavi prema Gospodinu Isusu, a onda i prema ljudima svoga vremena te su imale odvažnosti voditi pokret otpora kao Ivana Orleanska, zahtijevati od samog Pape poslušnost Bogu kao sv. Katarina Sienska, obnavljati karmelićanski red (i ženske i muške grane) kao sv. Terezija Avilska. Spomenimo i suvremenicu, utemeljiteljicu pokreta fokolara, Chiaru Lubich, koja je desetljećima, do svoje smrti, vodila fokolare. I nju su rado slušali muškarci, i nisu joj „preoteli” vlast. Rado se spominjem i pokojne Carmen Hernandez, jedne od triju inicijatora Neokatolikenskoga puta. Još je svježa uspomena na nju i zna se koji je snažan utjecaj imala u vodstvu Puta.

S. Paulina Lazarić

Dana 4. siječnja 2021. godine oprostili smo se na riječkom groblju Kozala od časne sestre Marije Pauline Amalije (Ljubice) Lazarić. Rođena je u selu Glušići u župi Sv. Petar u Šumi 9. ožujka 1926. godine, od oca Antuna i majke Marije r. Turčinović.

U velikoj, pobožnoj i marljivoj obitelji naučila je ljubiti Boga i bližnjega. Kako je rođena za vrijeme talijanske uprave, njeno je krsno ime Ljubica talijanizirano u Amalija. Osjetivši Božji poziv, rado se na njega odazvala te je sa svojom sestričnom i susjedom Doroteom Lazarić stupila u Družbu Sestara Milosrdnica sv. Vinka Paulskoga u Rijeci. Tamo je 7. listopada 1946. primila habit i redovničko ime Marija Paulina. Nakon dvije godine novicijata polaže privremene zavjete 1948. godine, a već sljedeće godine odlazi na službu u Rim, gdje je 1952. godine položila vječne zavjete. Godine 1955., zajedno s još 11 sestara, odlazi u Ameriku gdje ostaje do 2010. godine. Zanimljivost je da su te sestre bile skoro sve iz Istre, iz okolice Pazina. U Sjedinjenim Državama sestra Paulina služila je u nekoliko zajednica u državi Ohio, Illinois i najdulje u New Yorku, u sjemeništima i bolnici. Uvijek povezana s Hrvatskom, zamolila je za povratak u Domovinu 2010. godine i odonda je prebivala u samostanu milosrdnica u Rijeci, gdje je i preminula.

Sestra Paulina bila je neobično radosna, pozitivna i optimistična osoba. Svojom vedrinom znala je svakoga obodriti i nasmijati, čak i one koji nisu radosni, učiniti veselijima. Iako je 61 godinu bila izvan Domovine, nikad nije zaboravila svoj Sv. Petar u Šumi te joj je velika utjeha bila što je u svojoj američkoj zajednici imala još dvije časne sestre Supetarke te jednu sestrzu iz Žminja. Rado je dolazila u Sv. Petar, u svoje Glušiće, i uvijek se tu osjećala kao doma. Bilo joj je teško što je cijelu svoju službu boravila izvan Domovine, ali nikad to nije pokazivala. Ni u trpljenju bolesti zadnjih godina nije gubila vedrinu te je u svojoj patnji bila radosnija od onih koji su je posjećivali. Upravo je cijeli njen dug život bio ukazivanje lica Božjega, Boga prepunoga mirne dobrote i radosne ljubavi, i Njemu je bila predana svjedočeći ljepotu sestrinskoga zvanja. Istrošila se za Boga i bližnjega, služeći u dalekome svijetu, i zato vjerujemo da je vječna nagrada neće mimoći. Draga naša sestro Paulino, počivaj u miru Božjem...

Ljiljana Bulić

Dana 9. prosinca 2020. završila je svoj smrtnički, ovozemaljski život, a započela vječni kod svoga i našeg Nebeskog Oca Ljiljana Bulić iz Sv. Katarine, Župa Navještenja Marijina Pićan. Kratko je teško bolovala, tek oko dva tjedna. Virus Covida-19 bio je poguban za njezin drugim zdravstvenim tegobama oslabljen organizam. Ljiljana ili, kako su je odmah zvali, Lila (na poslu Lili) bila je rođena 17. listopada 1963. od oca Andela Težaka iz sela Jakomići (gdje je živjela do udaje), župa Pićan, i majke Ane r. Lukšić. Krštena je u Krbunama

(župa Gologorica), potom je redovno primila i sakramente prve svete pričesti i sv. potvrde u svojoj župi u Pićnu. Bila je dobra učenica u školi, vrijedna, marljiva i odgovorna kakva je ostala i do kraja ovozemaljskoga života. Po završetku srednje škole upisala se na fakultet, ali se zbog udaje, rada u poduzeću, a poglavito rada i skrbi za mnogobrojnu obitelj i svoju djecu radije posvetila obitelji, no obrazovanje i poštivanje znanosti ostalo je njezinom trajnom osobinom i težnjom, a to je utkala i u svoju djecu. Lila je pripadala ženama „starinskoga“ odgoja i kršćanskoga svjetonazora, pa je s punim predanjem i iskre-nom ljubavlju napustila udoban i lakši život u roditeljskoj obitelji i, po udaji, ušla u mnogobrojnu obitelj svoga muža i trajne bračne ljubavi Elija Bulića iz Sv. Katarine. Lila i Elio vjenčali su se u župnoj crkvi u Pićnu 28. svibnja 1983. Iste godine dobili su svoga prvog sina, Borjana, potom Darjana i onda kćer Katarinu. Sva Lilina pozornost i sve posvećenje njezina bića bilo je za druge, prije svega za njezinu obitelj. Lila je riječ obitelj značila ljubav prema mužu i djeci, posve im se predati i služiti u ljubavi, dom učiniti stvarnim domom topline, sigurnosti, podrške i utočišta i pritom nikad ne zanemariti ljepotu i detalje, od savršene urednosti do prigodnih uresa, što blagdanskih, rođendanskih, slavljeničkih. Ništa manje od toga Lila riječ obitelj nije značila ni za muževljevu obitelj, kao i za svoju rodbinu.

Samo dragi Bog zna kakvi smo, ali Lila je doista svjedočila iskrenu ljubav za druge, kako za svoju obitelj, tako i za prijatelje, kolege, za poduzeća ili ustanove u kojima je radila. Iskreno joj je bilo stalo do općega dobra svugdje i prema svakomu. Žarko je željela visokoškolsko obrazovanje za svoju djecu, u čemu je i uspjela, dok bi se s uvažavanjem povlačila iz bilo kakve akademске rasprave, a svađe nikako nije podnosila. Bila je poštena računovotkinja na radnom mjestu u Osnovnoj školi u Potpićnu. Radila je i u Financijskoj policiji i u nekadašnjoj Tvornici igračaka Potpićan. Sasvim je sigurno svugdje ostavila svjetli trag za sobom. Doista, Lila podsjeća na vrsnu ženu o kojoj nam govori biblijski zapis. Također, razumjela je i suošćeala s tuđim mukama i problemima, da ljudima uljepša i olakša život. Nije li to prava, djetovorna ljubav kakvoj nas je Isus učio?! Lila će nam jako nedostajati, ali dragi Bog zna zašto ju je već pozvao k sebi, a možda i zato da joj sada svojim molitvama vratimo barem malo za sve dobro koje nam je dala, a sve po Gospodinu našemu Isusu Kristu kojemu se, zajedno s Njegovom Presvetom Majkom Marijom, utjecala u svojim molitvama Krunice s kojom je i otišla Njima u zagrljav. Možda i da nas i ova smrt podsjeti na prolaznost i kratkoću vremena koje nam je ovdje dano, na prijatelje i uopće lude koji su nam dani i naše Šimune Ćirence i na zahvaljivanje na tomu svakoga dana. *Boh te pomiluj, draga naša Lila, moj dobit Šimune Ćirence!* (Davorka Smoković)

Prilozi o vinarstvu i vinogradarstvu u listu *Naša sloga* (IV. DIO)

Važno je održavati čistoću bačvi, odnosno okrutah. Ponekad se, nažalost, može dogoditi da se vino ukiseli ili da ima miris po pljesni, a često puta ne izdrži niti godinu dana. Razlog tome su neadekvatne konobe koje su ili prehladne ili pretople, ali i vlažne te pljesnive. Pored toga, razlog može biti i nečistoća bačvi koje od berbe do berbe stoje u konobi nepropisno začepljene, a možda i neadekvatno oprana. Često puta je gnjila i pljesniva i iznutra i izvana. Autor savjetuje da ako seljak nema adekvatne bačve, neka vino odmah proda „izpoddropah iliti kominah“.

U posebnome prilogu autor progovara i o cijepljenju loze, ističući kako ta djelatnost nije česta u našim krajevima. Ako i jest, ne čini se prema pravilima. Kao primjer opet navodi Francuze i Nijemce u rajskskom području, gdje se kvaliteta loze održava upravo zahvaljujući cijepljenju, kojim se loza pomlađuje. Autor savjetuje da se ne cijepi sva loza odjednom, nego postupno: najprije starija, koja ne daje ploda, koja će na taj način brzo dati više ploda. Dugotrajnija i skuplja varijanta jest zamjena staroga nasada novim. Jednako tako, u nasadu koji kasnije daje plod, može se cijepljenjem postići da plod ranije daje. To se obavlja na isti način kao kod cijepljenja mlađih voćki, ali se mora opreznije postupati zbog starosti biljke i njezine kore. Cijepljenje se čini na dva načina: ili se cijepi zarezivanjem iznad zemlje ili zarezivanjem ispod zemlje. Prvonavedenu se varijantu koristi ako se želi na jednoj lozi imati više grožđa, dok se drugonavedenu koristi ako se trs želi i pomladiti. Pri cijepljenju ispod zemlje valja oko trsa otkopati nekoliko palaca zemlje, potom odli-

jepiti trs, oštrim ga nožem izravnati i zarezati. Sve se pokrije zemljom i nadalje postupa kao i kod cijepljenja drugoga voća. Rozgvu i sve grančice za cijepljenje ujesen prije mraza valja porezati i ubaciti u jamu duboku pola noge, zagrnuti, i na to se, kako ne bi smrznulo, pobaca slama, mahovina ili stajski gnoj. Tako će početkom proljeća grančice i rozgve biti spremne za cijepljenje.

Naša sloga donosi i prilog o tome gdje valja saditi trsje. Autor napominje kako i zimi obrada vinograda ne miruje, već se tada kopaju jame, u koje će se tijekom proljeća saditi trsje. Važno je svake godine „donasadići“ trsje, kako se ne bi bez njega ostalo. No, važno je i mjesto gdje će ga se posaditi jer trsju ne odgovara svaka zemlja. Prije svega, to mora biti osvijetljeno mjesto, kako bi trsje bolje uspijevalo i kako bi grožđe bolje dozorilo. Također, bolje su ravnice nego dolci, a najbolje je u stranama i po brežuljcima. Zemlja je u dolini „deblja, gušća, tvrdja i vlažnija“ i kao takva neprikladna je za trs. Autor dodaje kako je moguće da će u dolini trs ljepše i

bujnije uspijevati, ali neće dati bolje i plemenitije plodove. Najbolje ga je saditi na prhkoj i rahljoj zemlji kroz koju voda protječe, ali se u njoj ne zadržava, tzv. škrapel. Najbolja je varijanta da vinograd ljeti prije zalaska Sunca bude sat vremena u hladu, kako bi se trs navikao na nedostatak Sunca i zbog toga manje trpi noćne hladnoće. Nakon što se odabere mjesto, valja iskopati rov. Postavlja se i pitanje je li bolje saditi plitko ili duboko. Tu valja, dodaje autor, pripaziti na dvije stvari: čuvati trs od hladnoće, a to će se postići ukoliko ga se zasadi dublje, i obratiti pozornost da trs što lakše razvije korijenje kako bi se mogao hraniti. Zato je bolje da je plitko posađen, a kad je za to vrijeme i okopavaju. Stoga ga je najbolje saditi u „razkrčenu i duboko promiešanu zemlju.“ Ondje gdje nije bilo moguće razrahliniti zemlju, valja ju iskopati i pustiti pola godine do jednu godinu da se sama razrahli. Također, trsovima pri sadnji valja ostaviti dovoljno prostora da se mogu lakše hraniti i da ne čine jedno drugome sjenu. Usto, valja obratiti pozornost na to

da Sunce na njih najbolje pada, pa preporučuje da se rovovi kopaju u smjeru od zapada k istoku. Valja paziti i na vrijeme sadnje: ako se prerano posadi, može stradati od hladnoće, a ako se kasno posadi, „premezgenu nasjedne“ i povene. Također, valja ga i gnojiti.

Važno je održavati čistoću bačvi, odnosno *okrutah*. Ponekad se, nažalost, može dogoditi da se vino ukiseli ili da ima miris po pljesni, a često ne izdrži ni godinu dana. Razlog su tome neodgovarajuće konobe koje su ili prehladne ili pretople, ali i vlažne te pljesnive. Pored toga, razlog može biti i nečistoća bačvi koje od berbe do berbe stoe u konobi nepravilno začepljene, a možda i neadekvatno oprane. Često je bačva trula i pljesniva i iznutra i izvana. Autor savjetuje da ako seljak nema adekvatne bačve, neka vino odmah proda „izpoddropah iliti kominah“. Kako održavati bačve? Prije svega, kad ju isprazni, valja ju prati toliko dugo sve dok iz nje ne istječe čista voda. Kada je oprana, valja ju 24 sata staviti „na vranj iliti tapun“ da se osuši. Suhu bačvu, ako se u njoj čuvalo bijelo vino, valja potkaditi sumporom i dobro ju zatvoriti. Ukoliko je u njoj bilo crno vino, valja ju podžgati „vinskim cvjetom iliti rakinjom“ te ju dobro zatvoriti. Ukoliko se namjerava koristiti bačvu koja duže vremena nije bila u uporabi, valja najprije provjeriti osjeti li se miris pljesni ili octa. Ako je čista, valja ju isprati najprije topлом vodom, pa onda hladnom i potom „opljaknuti vrelim mastom“. Ako ima miris po kiselini, tada ju se mora „razadniti i slamom dobro olaiti“, a unutrašnjost joj se mora „do živa istrugati“. Ako ni to ne pomaže i ako bačva „drži pet vedarah“, tada valja uzeti pet funti neugašena vapna, vodom ga ugasiti i potom uliti u bačvu i dobro ju time oprati. Nakon što se to učini, u bačvu se bez dvojbe može uliti vino. Ipak, ukoliko je pljesan toliko jaka da ni to ne pomaže, autor savjetuje da se noktom pogrebe pljesan i ako je drvo pod njome crno, tada se bačva više ne može koristiti za vino. Ista je stvar ako je pljesan crvene boje. Ako je bijela, a drvo pod njome zdravo, tada se pljesan temeljito ostruze i izvede postupak mlijekom od neugašena vapna. Ako ni s time ne ide, tada valja zakuhati vodu i u nju dodati sol, lišće oraha i zrele brinje i to izliti u bačvu te ju dobro začepiti ili nečim pokriti. Nakon što je smjesa u njoj odstajala, bačvu valja oprati najprije vrelom, a potom hladnom vodom te pokaditi „žveplom“ i nakon toga će bačva biti zdrava. Također, valja voditi računa i o tome da bačva bude zdrava i izvana. Primjerice, da ne propušta jer će to dovesti do pljesni. Autor savjetuje da se vino u bačvi drži kao da je u boci, odnosno u čistu i čvrstu prostoru u koji ne može ući zrak. Na kraju dodaje da ako se netko pita zbog čega je ovakav sadržaj uvršten na stranice *Naše slove*, odgovor je „da dobrá nauka nije nikad preveć.“

Županijsko stručno vijeće vjeroučitelja Porečke i Puliske biskupije

Prvо online Županijsko stručno vijeće vjeroučitelja Porečke i Puliske biskupije održano je 11. siječnja 2021. preko platforme Microsoft Teams. Edukaciji u trajanju od tri sata nazaočilo je pedeset pet vjeroučitelja.

Izlaganje na temu *Videolekcije za Katolički vjeronauk, i-nastava*, s većini uglavnom poznatim informacijama održala je vjeroučiteljica Gordana Bertović, članica tima za izradu videolekcija iz Gospicko-senjske biskupije. Podsjetila je da su videolekcije, po tjednima i temama, uskladene s temama koje se nalaze u okvirnim godišnjim izvedbenim kurikulima. U skladu s tim, i na Loomenu su otvoreni *i-predmeti* za svaki nastavni predmet. Stranice *i-predmet* na Loomenu namijenjene su nastavnicima i na njima mogu preuzimati sadržaje namijenjene nastavi na daljinu tijekom ove nastavne godine i razmjenjivati svoja iskustva iz nastave u uvjetima povezanim s bolesti COVID-19 te postavljati pitanja voditeljima i koordinatorima skupina koje izrađuju videolekcije. Istim se sadržajima može pristupiti i preko stranica Ministarstva znanosti i obrazovanja na poveznici: <https://i-nastava.gov.hr/videolekcije-11/11>.

U drugom dijelu susreta, nakon kraće stanke, svoje su primjere dobre prakse predstavili voditelji Županijskih stručnih vijeća, Kazimir Berljavac za srednju školu i Domagoj Matković za osnovnoškolske vjeroučitelje. Vjeroučitelji su promišljali o izazovima *online* nastave te iznosili svoja iskustva u tim uvjetima. *Online* edukaciji nazaočio je i viši savjetnik za vjeronauk pri Agenciji za odgoj i obrazovanje i predstojnik Podružnice Rijeka, prof. Tomislav Tomasić. (np)

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVIĆA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o. Pazin
Narudžbe na tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:
PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082
PULA, Dantoev trg 1, tel. 052/216 498
POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

Radno vrijeme
Pon - pet 8-17 h, sub 8-13.30 h
Pon - pet 9-16 h, sub 8-13 h
Pon - sub 9-18 h

LJUBAV
BRAK
OBITELJ

LJUBAV - BRAK - OBITELJ, Prilika ili zamka, II.dopunjeno izdanje, Josip Turčinović d.o.o. Pazin, 2021.

„Dragi čitatelji, u rukama imate knjižicu „Ljubav – brak – obitelj“, namijenjenu sudionicima zaručničke priprave. Knjižica je dobrodošla mladima u hodu prema braku i mladim bračnim parovima. Ovo **drugo, dopunjeno izdanje** uskladeno je s poticajima HBK-a, Vijeća za život i obitelj. Za ovu novost imamo dobru podlogu koju snažno naglašava papa Franjo: da bi pristupili sakramantu ženidbe, kod zaručnika mora sazrijeti sigurnost da je u njihovoj vezi na djelu Bog koji im prethodi i prati na njihovu putu... ne mogu jedno drugomu obećati vjernost u dobru i zlu, zdravlju i bolesti jedno drugo ljubiti i poštovati sve dane života svojega samo na temelju dobre volje, ili nade da će stvar funkcionišati.“ Govor o braku i obitelji koja iz njega izrasta potrebniji su više nego ikada prije. To zahtijeva sama stvarnost obitelji kao temeljna stvarnost društva i budućnost naše civilizacije.

(Iz Uvoda, vlc. Milivoj Koren)

NOVO U KNJIŽARAMA Josip Turčinović d.o.o. Pazin

Porečka i Pulska biskupija i Josip Turčinović d.o.o. Pazin pripremili su četvrto izdanje molitvenika na talijanskom jeziku **LODIAMO IL SIGNORE (HVALIMO GOSPODINA)**. Ovaj sadržajno poseban i tehnički vrhunski dotjeran molitvenik na talijanskom jeziku, što potvrđuje i ovo četvrto izdanje, može se nabaviti u knjižarama Josip Turčinović d.o.o. u Pazinu, Poreču i Puli ili naručiti izravno kod izdavača na adresi Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel. 052/ 624 342.

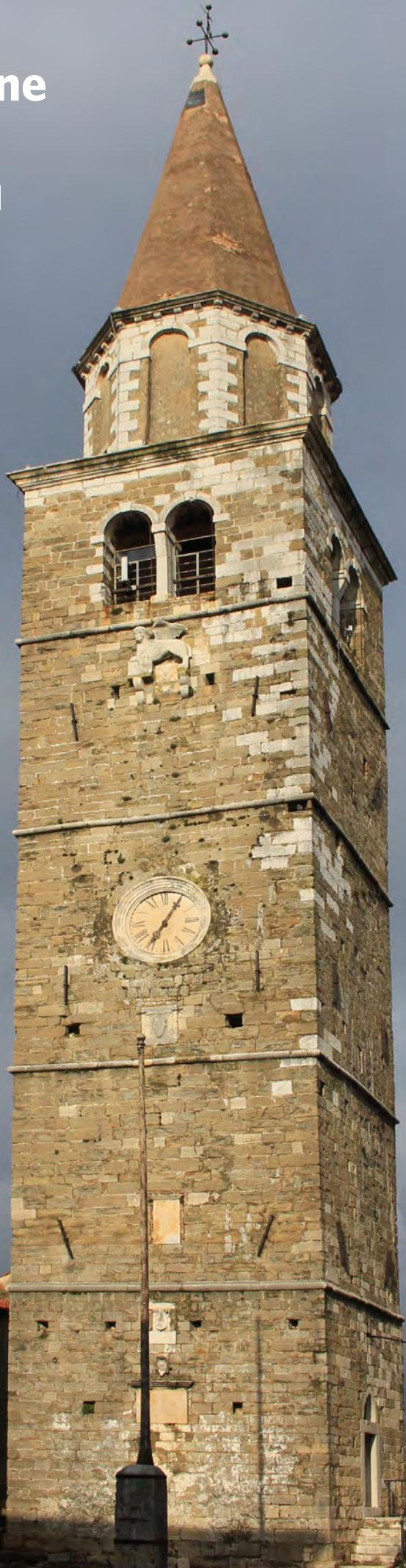
LODIAMO
IL SIGNORE

MISNA VINA POREČKE I PULSKE BISKUPIJE

Kontakt za nabavu: porec@josipturcinovic.com, 052/451 784

Zvonik župne crkve sv. Servula u Bujama

Samostojeći zvonik župne crkve sv. Servula u Bujama ubraja se među starije i više u Istri. Sagrađen je 1480. na mjestu ranijega tornja, a dograđen je 1691. i obnovljen 1745. Visok je pedeset metara, s istaknutim vijencima koji ga dijele na katove. Kako je zvonik ujedno bio osmatračnica, Buje su nazivali „straža Istre“. Toranj je zatvorenog tipa, četverokutnoga oblika, s konstrukcijom oktogonalnoga „bubnja“ sa slijepim lučnim oknjima, a koja završava jednakokutnom piramidom. Ima tri zvona.

Posebnost veličanstvenoga bujskog zvonika, koji je nerijetko bio oštećen od gromova, čini nekoliko starih kamenih grbova mletačkih podeštata i ploča s natpisima: ploča s grbom i natpisom podestata Giorgia Arimonda (GEORG. ARIMON. PRAET / QUI. SINE. DISCRIM / CUMCTA IUSTISS REXIT / HOC PERPET M. P. MDXIX); ploča s grbom i natpisom podestata Benedikta Barozija (BENEDICTO BAROCI / IUST. P. MCCCLXXX) te grb s pločom i natpisom novigradskoga biskupa Nikole Gabrielija (1684. – 1717.) koji je zbog sigurnosti i zdravijega zraka prežito živio u Bujama. Taj natpis iz 1691. glasi: DOM / NICOLAO GABRIELIO EPŌEM:SI PIIS:MO / ET IACOBO SEMITECOLO PRE:RI VIGILANT:MO / QVI HANC TVRIM FVLMINE DEIECTAM / ASSVRGERE ET RESSONARE / ILLE PROPRIO AERE AC SOLERTIA / HIC AMORE AC VIGILANTIA / ADIVVARVNT ET FECERVNT / DEVOTA BVLEARVM VNIVERSITAS / IN PERENNE OBSEQVIVM POSVIT/ ANNO DOMINI M·DC·XCI. Iste je, 1691., godine biskup Gabrieli održao sinodu.

Ispod klasičnih bifora ističe se lav sv. Marka, a na sredini zvonika okrugao je brojčanik gradskoga sata datiran 1872. godinom. (np)

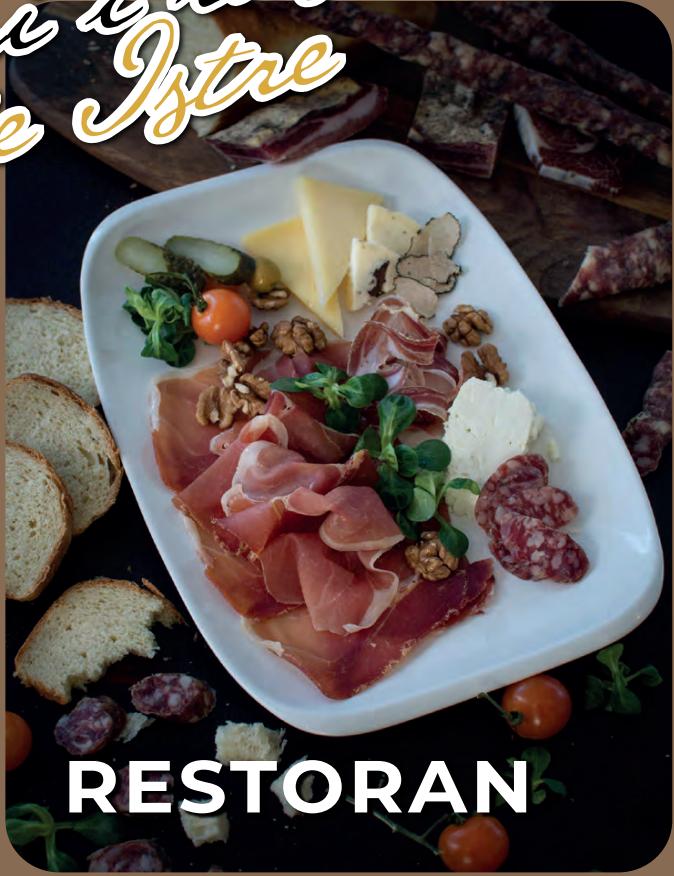
#RESORTCIZE2021

SMJEŠTAJ

Doživite čari i raskoš
središnje Istre

Resort Čiže

RESTORAN

E: sales@resortcize.com | T: +385 (0) 99 368 2514 | www.resortcize.com

Klanjac

Proizvodnja **drv/alu**
prozora i vrata

**KLANJAC d.o.o.,
PODBERAM BB,
52000 PAZIN**

Sustavi **izolacije**
dovedeni do
savršenstva...

+385 52 535 694
info@klanjac.hr